

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

IV. ÉVFOLYAM 28. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1948 JULIUS 8.
5708 TAMUZ 1.

SÓS ENDRE:

Érdekes montreuxi beszélgetések érdekes emberekkel

A Zsidó Világkongresszus központjának meghívására Montreuxben tartózkodó Sós Endre az alábbiakban számolt be az UJ ÉLET montreuxi tudósítójának az ottani zsidó világértékeket néhány érdekes figurájáról.

Kétségtelen, hogy a montreuxi Zsidó Világkongresszus

delegátusai közül, s akit elsőnek kell megemlítenünk:

Dr. Stephen S. Wise

rendelkezik a legnagyobb tekintéllyel. Ez a newyorki rabbi, aki közeljár nyolcvanadik életéhez, de még ma is a legkiemelkedőbb zsidó orátorok közé tartozik. Roosevelt legintimebb barátai sorában foglalt helyet és érintkezést tart fenn a nyugati félteke sok jelentős államfőjével. Erősen progresszív gondolkodású ember, aki nemrégiben keményen követelte a négerek háttérbeszorításának teljes kiküszöbölését és tiltakozott az amerikai háborús uszítás ellen.

A Svájci Zsidó Hitközségek Szövetségének a Palace szállóban rendezett estélyén alkalmam volt félórásig elbeszélgetni dr. Stephen S. Wisével. Stöckler Lajos elnökkel együtt eldiskuráltunk vele a különböző kérdések egész so-

ráról. Amikor egy-egy tapintatlan „kiváncsi” mellénk szegődött, a newyorki rabbi szinte indulatosan rászólt:

— Kérem, most ne zavarjanak! Szeretném magam jól kibeszélni a honfitársaimmal!

Dr. Stephen S. Wise ugyanis honfitársainak tekinti a magyarokat és sohasem felejtje el, hogy szülei Magyarországon pillantották meg a napvilágot.

— Szeretnék elmenni Magyarországra is, — mondotta — hiszen az az én második hazám. De őszintén szólva: nincs lelkierőm. Minden közeli rokonomat megölték a fasiszták. Csak néhány távoli rokonom él ott.

— Igen, — vetettem közé — üdvözlötet is hoztam egyik

rokonától, Farkasházy Miklós festőművésztől.

— Adja át neki — folytatta Stephen S. Wise — az én köszöntésemet is. Örülök, hogy életben maradt... A Zsidó Világkongresszus rettenetes erőfeszítéseket tett a faszizmus idején a magyar zsidóságért. Roosevelttel teljesen magáévá tette akciónkat. De bizonyos körök keresztelték utjainkat. Talán nem kell ezekről részletesebben beszélnem. Bizonyára ismerik a dolgokat.

A newyorki rabbinak igaza van. Ismerjük az amerikai zsidó akciók kudarcát. Morgenthau teleplezte az Egyesült Államok reakciós külügyminiszteriumi főtisztviselőjének szabotázs-cselekedeteit. Most már az egész világ tudhatja, hogy az Egyesült Államok antiszemita beállítottságú külügyminiszteriumi főhivatalnokai meghívástolták Roose-

velt akaratának érvényesülését is. A magyar zsidóságnak ma talán nem lenne százezer és százezer mártírja, ha az Egyesült Államok annakidején legalább a hadifoglyokkal egyenlő elbánást követelt volna az üldözött zsidóság számára.

Stöckler Lajos elnök a következő szavakkal fordult Stephen S. Wise felé:

— Megörtem, hogy Elnök Urnak (Stephen S. Wise a Zsidó Világkongresszus elnöke is) fájdalmas eljönni oda, ahonnan rokonait a haláltáborokba vitték. De, ha mi, akik állandóan ott élünk, le tudtuk győzni a fájdalmunkat és új zsidó életet tudunk teremteni, Elnök Ur is képes lesz egy kis időt a körünkben tölteni. Engedje meg, hogy a magyar zsidóság nevében meghívjam Budapestre. Szeretném, ha mikamarabb meg-

Ára 1.40 forint

tisztelne bennünket látogatásával és személyesen meggyőződne arról, hogy a népi demokrácia Magyarországnak semmi köze sincs a mult Magyarországhoz és az új Magyarországon új zsidó élet fejlődött ki. Elnök Urnak öröme lenne ebben az újszellemű magyar zsidóságban.

Stöckler Lajos elnök szavaihoz csatlakozva, én is hangoztattam Stephen S. Wise budapesti látogatásának szük-

ségességét és örömmel közölhetem, hogy a Zsidó Világkongresszus elnöke ígéretet tett arra: belátható időn belül ellátogat Magyarországra.

Mikor elbucsuztunk tőle, még odaszólt a közelében állókhoz:

— Ne csodálkozzanak, hogy ilyen sokáig beszélgettem Mr. Stöcklerrel és Mr. Sóssal, de a konfitársaimnak mindenki-vel szemben előnyük van...

A Zsidó Világkongresszus egyellen viharos epizódja

dr. Moshe Sneh

beszède alatt játszódtott le. Amikor a palesztinai Egyesült Munkáspárt delegátusa rámutatott a Szovjetunio nemzetiségi politikájának nagy eredményeire és a népi demokráciák országaiban élő zsidók kitűnő helyzetére, az angol delegáció egyik tagja mértően közbekiáltott. A népi demokráciák országaiból érkezett delegátusok és a palesztinai küldöttség tagjai erre lelkesen megjelenezték dr. Moshe Sneh, aki éles hangú választ adott a reakciós körök által felbujtatott angol delegátusnak. (Nem szabad megfeledkezni arról, hogy a népi demokráciák országainak egyes szökevényei igyekeztek behálózni az angol delegáció tagjait. Safran, a hazaáruló, szökevény bukaresti ex-főrabbi, akit a nagykapitalista vezetők — minden pályázat melőzésével — a genfi hitközség főrabbiának tettek meg, kísérleteket tett a kulisszák mögött, hogy hangulatot keltsen a népi demokráciák és a népi demokráciák országainak zsidó delegátusai ellen.)

A Palace-szálló folyósóján elbeszélgettünk dr. Moshe Sneh-vel, aki a palesztinai szocialisták balszárnyához tartozik.

dr. Schapira

is, aki dr. Maurer alelnökkel együtt érkezett a Zsidó Világkongresszusra. A bécsi hitközségi elnök mindkét szemére vak. Háborús sérülések következtében veszítette el szeme világát. De renkívül élénk és színes ember.

— Bécs 9 zsinagógája közül — mesélte — 8 tönkrement. Csak 1 zsinagógában tudunk istentiszteleteket tartani. Az osztrák fővárosban egyébként ma már 8000-nél több régi osztrák zsidó él.

— Nem lepelt meg, hogy a brit delegátusok egy része, enyhén szólva, ideges volt, amikor felszólaltam. Természetes, hogy a brit imperializmusnak és kapitalista uszályhordozóinak nem tetszik a népi demokrácia rendszere. Mi azonban tudjuk, hogy a népi demokrácia felel meg legjobban a zsidóknak, mert a népi demokrácia biztosítja a zsidók számára az emberi jogok teljesítését. A népi demokrácia még Lengyelországban is, amely az antiszemitizmus egyik legszörnyűbb területe volt, emberi életet teremtett a zsidóknak...

A zsidóknak, a világ bármely pontján éljenek, kötelességük küzdeni az imperializmus és kapitalizmus hatalmai ellen, mert csak a szocializmus és a népi demokrácia biztosíthatja emberhez méltó életüket.

Dr. Moshe Sneh a Zsidó Világkongresszus montreuxi tanácskozásai során egyik vezetője lett a zsidó szocialisták és a népi demokrácia országaiból érkezett zsidó kiküldöttek spontánul kialakult, de erőteljesen érvényesült egységfrontjának.

Érdekes figurája a montreuxi tanácskozásoknak a bécsi zsidó hitközség néhány hét előtt megválasztott elnöke

megkért, hogy mutassam be a magyar zsidóság vezetőjének. A Svájci Zsidó Hitközség Szövetségének az estélyén a két elnök meg is ismerkedett egymással. Stöckler La-

jos és dr. Szűcs József hozzászólásan elbeszélgettek dr. Schapirával és dr. Maurer-ral.

Az Arlberg-expressz élekezőkocsijában Buchs és Zürich között ismerkedtem össze

Paul Iscovici

professzorral, a Montreuxbe utazó román delegáció egyik prominens tagjával, a Comitetul Democrat Evreesc (Zsidó Demokratikus Bizottság) főtitkárával. A Zsidó Demokratikus Bizottság a román zsidóság összefogó politikai szervének tekinthető és 5 nemzetgyűlési képviselőt küldött a Demokratikus Front listáján a törvényhozásba. Paul Iscovici-vel együtt ment a Zsidó Világkongresszusra Rózsa György, az Egység című erdélyi zsidó hetilap szerkesztője is.

— A román parlamentben, — mondotta Paul Iscovici — őt kifejezetten zsidó képviselő található, de további 30 képviselő került ki a zsidóság sorából a különböző demokratikus pártok keretében. Romániában 400.000 zsidó él. Ezek közül 50.000 Erdélyben van... A román zsidóság 5 lappal rendelkezik. 3 román, 1 magyar és 1 jiddis nyelvű sajtóorgánunk jelenik meg. Az Unirea hetenként kétszer

kerül a közönség elé... Kulturéletünkre jellemző, hogy a legjobban menő bukaresti színház, — az IKUF színháza, a Zsidó Kulturszervezet színháza —, amelyben a Szovjetunióból nemrég hazatért Iso Schapira a főrendező. Iso Schapira volósággyal forradalmosította a román színházi rendezést és hatása a zsidó kultúra területén kívül is megnyilvánul.

Paul Iscovici, akivel később egy egész éjszakát áldiskuráltunk Zürich és Lausanne között, közölte, hogy a román delegáció, — montreuxi kongresszusról hazatérőben — két napot Budapesten szándékozik eltölteni. Az az óhajuk, hogy a legszorosabb baráti együttműködés fejlődjen ki a népi demokráciák országainak demokratikus beállítottságú zsidósága között.

Dr. Geyer Albert, a Zsidó Világkongresszus magyarországi tagozatának elnöke hozott össze egyik montreuxi esténken a finn delegátussal.

Dr. Hirsch Stiascheffsky,

akinek igen nagy sikere volt a Zsidó Világkongresszuson mondott beszédével, Finnország egyik legnevesebb nemzetgazdája.

— Finnországban — mondotta dr. Hirsch Stiascheffsky — 1800 zsidó él. Antiszemitizmus nincs. A finn nép a német befolyás idején sem volt megferőtözhető az antiszemita eszmékkel. Az 1800 zsidó közül — a legutolsó statisztika szerint — 1002 Helsinkiben él. A többi főképp Aboban és Tammerforsban lakik. Helsinkiben, Aboban és Tammerforsban a zsidó

hitközségeknek zsidó iskoláik is vannak... A finn zsidóság ugyan kis lélekszámu, de büszkén állapíthatja meg, hogy kis lélekszámát tekintve, százalékszerűen a legnagyobb mértékben járult hozzá Palesztina újjáépítésének külföldi elősegítéséhez és a Hagana fegyvereinek beszerzéséhez. Minden zsidó világakcióban ott voltunk és ott leszünk.

Hogy milyen kicsi a világ, arra jellemző a mexikói delegáció vezetőjével való találkozásom.

Jorge Knöpfler,

mikor angol nyelven mutatkoztam be és hívtam ki a Zsidó Világkongresszus ülés-terme melletti újságíró-szobák egyikébe, magyarul válaszolt. Meglepetésem mégjobban fokozódott, midőn elővette tárcáját, kivett onnan egy névjegyet és így szólt:

— Sós ur megelőzött engem. Ép most akartam elindulni felkeresésére. Unokabátyjától, dr. Weisz Pál professzortól hoztam Önnek névjegyet Mexico Cityből.

Igen, az unokabátyám üzent nekem a világ másik

feléből Jorge Knöpfler-rel. Az unokabátyám, akinek Magyarországon, sajnos, mindenkiét megölték és aki most — mivel se apja, se anyja, se bátyja, se öccse — csak velem tudathatja mexikói karrierjét. Ő egyetemi nyilvános rendes tanár lett, miközben a fasiszták Magyarországon és Szlovákiában egész családját kiirtották.

Jorge Knöpfler elmondotta, hogy harminc év előtt vándorolt ki Mexikóba. Ott élénk

szerepet játszik a zsidó életben, amely egyre fejlettebb lesz. Tagja a mexikói zsidóság központi szerve vezetőségének.

Nagy érdeklődéssel fogadták a Zsidó Világkongresszus megnyitó ülésén a magyar kormány képviselőjét, aki — tizenegy más diplomatával együtt — meghallgatta dr. Stephen S. Wise és dr. Nachum Goldmann beszédeit, továbbá a mártírok emlékére rendezett megrázó gyászünnepélyt.

Dr. Oltványi Imre

magyar követ, akit szerdán, — dr. Benedek Lászlóval együtt — Bernben meglátogattam, a következőket mondotta benyomásairól:

— Még ma is a megrázó gyászünnep hatása alatt állok. Őszintén megmondom: sirtam a Zsidó Világkongresszus emlékülépén. Megrázók voltak a jiddis nyelvű beszédek és megrázó volt hon-

fitársunk, Berkovits Zoltán lausannei főkantor éneke... Most hallottam először jiddis beszédeket. Az irodalmi jiddis nagyon szépen hangzott... Végighallgattam később dr. Nachum Goldmann politikai referátumát is. Ragyogó szónok és magával ragadta hallgatóit.

(Legközelebb folytatjuk.)

„A zsidóságnak részt kell vennie a világ haladásának előmozdításában“

— mondotta Nahum Goldmann, a Montreux-i Zsidó Világkongresszuson

Mirskí: „A zsidóság teljes jogokat kapott Keleteurópa demokratikus országaiban“

Az Uj Élet kiküldött tudósítójának telefonjelentése

Montreux, július 3.

A Zsidó Világkongresszus első ülésének végén — dr. Stephen Wise beszéde után — Dr. NAHUM GOLDMANN, a Zsidó Világkongresszus végrehajtó-bizottságának elnöke, tartotta meg nagy érdeklődéssel várt politikai expozéját.

— Izrael államának drámai és hirtelen megvakosulása olyan zsidó vágyakat váltott valóra, amelyek szinte az emberemlékezelen túli idők óta éltek a zsidóság legszélesebb rétegeiben. Nem szabad azonban abba a tévhitbe esnünk, hogy Izrael államának megvalósulása véget vet a diaszporának és megszűnteti a diaszpóra problémáit. Nem vitás, hogy a zsidó nép többsége még sokáig szétszórásban él. De az is kétségtelen, hogy az egész világ zsidósága erős, szentimentális és spirituális kötelekbe kerül Izrael államával. Ez érthető, hiszen Izrael állama a világ minden zsidója számára menedéket jelenthet esetleges üldöztetés esetén. Ezenkívül

Izrael állama hanghozjutatja a zsidóságot a világ nemzetei között és véget vet a zsidó lét anonimitásának.

— Izrael állama, ha nem is lesznek Izrael állama és a más országokban élő zsidók között politikai kapcsolatok, védelme-

te lehet a világ bármely részén élő zsidóság pozíciójának;

tekintélye: és az Egyesült Nemzetek szervezetében való jelenlétével elősegítheti a diaszporában élő zsidóság sérelmeinek orvoslását és követeléseinek teljesítését.

A diaszporában élő zsidó nép jövője és Izrael államának jövője egymáshoz szorosan kapcsolatos. Kölesönös bizalomnak, kölesönös segítségnek és együttműködésnek kell fennállania közöttük. Izrael állama természetesen elsősorban saját polgárait képviseli és saját polgárai nevében beszél, a Zsidó Világkongresszusra vár az a feladat, hogy a diaszporában élő zsidó nép helyett beszéljen, abban a mértékben és úgy, ahogy erre a zsidó néptől felhatalmazást kap.

— A Zsidó Világkongresszusak — folytatta dr. Nahum Goldmann —

nem szándéka, hogy a zsidóságból u. n. „politikai nemzetet“ szervezzék a diaszporában,

de a zsidóknak nemcsak joguk, hanem kötelességük, hogy ennek ellenére szervezkedjenek és nyíltan, bátran sikraszálljanak közös érdekeikért.

— Az a hatalmas ideológiai és politikai szakadék, amely a világban ma megmutatkozik, a zsidóságot is érinti, mert veszedelem jelent az antiszemitizmus feléledése szempontjából. A zsidóságnak részt kell vennie a világ haladásának előmozdításában.

A zsidó népnek nem lehet szándéka, hogy visszavonuljon egy önmaga által alkotott gettóba.

A zsidók vegyenek részt azokban a nagy mozgalmakban, amelyek egy jobb világ megteremtéséért harcolnak.

— A Zsidó Világkongresszus azonban a maga egészében nem foglalkozhat állást a világ konfliktusában. A zsidóknak nagyon nagy érdekük fűződik ahhoz, hogy a világ ne hasadjon ketté.

Nekünk az az érdekünk, hogy megvalósuljon az osztálytalan világ és megteremtődjön az a biztonság, ame-

lyet az Egyesült Nemzetek kartája tartalmaz.

— Nagyon sajnáljuk, hogy a Zsidó Világkongresszus mostani ülésén nem köszönhetjük körünkben az orosz zsidóság képviselőit, de

a Zsidó Világkongresszus vezetősége bizonyosra veszi, hogy rövidesen az orosz zsidóságot is köszönhetjük a világ zsidóságának káderekében.

— Legközelebbi feladataink közé tartozik az európai zsidó élet újjáépítésének elősegítése kívül, hogy a Latin-Amerikában, Észak-Afrikában és a Közel-Keleten élő zsidóság helyzetének megjavítása. Aktív, szervezett, koordinált és szervezett együttműködésre van szükségünk, hogy ezeket a célokat elérhessük. Fokozottabb mértékben kell támogatnunk fiataljaink kulturális nevelését és oktatását is, továbbá általában több érdeklődést kell tanusítanunk a zsidó szellemiség fejlesztése iránt.

— Hiszem, hogy a zsidóság megfelelő szerepet tud vállalni a jövőben is az emberi fejlődésben, és hiszem, hogy a világ zsidósága ezennel is hozzájárul majd a világ haladásához.

A kongresszus tagjai felállva helyeikről percekig tartó tapssal kísérték dr. Nahum Goldmann beszédét.

BALLON átlátszó-, eső-, vihar- és lódenkabát
Márton és Szász V., Gróf Teleki Pál-utca 3.

A Zsidó Világkongresszus és az Egyesült Nemzetek Szervezete

A hétfői ülésnapon került sor Dr. A. LÉON KUBOWITZKY felszólalására. A Zsidó Világkongresszus főtitkára nagy beszéd kíséretében terjesztette elő a Zsidó Világkongresszus végrehajtóbizottságának jelentését.

— Soha a zsidó nép történetében — fejtette ki — nem volt még olyan szervezet, amely a Zsidó Világkongresszushoz hasonló kiterjedtséggel rendelkezett volna. Nincs a világon olyan zsidó közösség, amely ilyen vagy olyan módon ne affiliálna a Zsidó Világkongresszushoz. És a Zsidó Világkongresszus ma már, a legszorosabban vett vallási ügyeken kívül, a világ zsidóságának minden problémájával foglalkozik.

— A Zsidó Világkongresszus látja el az Egyesült Nemzetek szervezetében a zsidóság védelmét.

Európában csupán három olyan zsidó közösség van, amely még nem tagja a Zsidó Világkongresszus szervezetének. Ázsiában egyetlen olyan zsidó közösség sincs, amely ne csatlakozott volna hozzánk. Afrikában és Ausztráliában minden zsidó közösség a mi égészünk alatt áll.

— Meg kell emlékeznünk arról, hogy

a Zsidó Világkongresszus komoly szerepet játszott a fasizmus idején az európai zsidóság megmentésért indított akciókban.

Igyekezett felrázni a nemzsidó közvéleményt is. A Zsidó Világkongresszus tudatla először a világgal, — fényképek és bizonyítékok kíséretében — hogy mi történik a német haláltáborokban. Szerepünk volt a magyarországi és lengyelországi zsidóság egy részének megmentésében.

— A nagyhatalmak — hosszasan fáradozásuk után elismerték a zsidóságnak azt a jogát, hogy Németországtól reparációban részesüljön.

A kongresszusi vita első felszólalója M. MIRSKEI lengyel delegátus volt, aki mindenekelőtt megemlékezett a lengyel zsidóság szörnyű veszteségeiről, majd a következőket mondotta:

— A megmaradt lengyel zsidóság ma a demokratikus Lengyelországban teljes polgári jogegyenlőséget élvez, ugyanugy,

a zsidóság teljes jogokat kapott Kelet-Európa egyéb demokratikus berendezkedésű országában is.

— Az antiszemitizmus elleni küzdelem során jó lenne világosra hozni a helyzetet, hogy az antiszemitizmus előidéző tényezőit. Helytelen, hogy csupán az antiszemita emóciók külső jelenségeit nézzük.

Kutatnunk kell a világrendben rejlő mélyebb okokat is,

Sürgős segítség kell a muzulmán országokban élő zsidóságnak

A keddi ülésen Dr. ROBERT MARCUS, a Zsidó Világkongresszus politikai osztályának igazgatója, szövegeltette, hogy sürgős segítséget kell biztosítani a muzulmán országokban élő zsidóság számára.

— A zsidóknak — mondotta — minden országban meg kell találniuk az együttműködés útját a haladó erőkkel. Az amerikai zsidóság ezt az álláspontot képviseli.

— Tiltakoznunk kell ama nagyhatalmi politika ellen, amely meggátolja a háborús bűnösök egy részének felelősségvonnását és utjában áll a tökéletes denacionalizációnak.

DAVID TREGER, a németországi amerikai övezetben lévő hontalan zsidók nevében beszélt és megköszönte a Zsidó Világkongresszusnak a hontalanok érdekében végzett fáradozását.

NICO GINZBOURG professzor, a Belga Zsidó Hitközségek Szövetségének elnöke mindenekelőtt a belga zsidóság szörnyű veszteségeiről emlékezett meg. Azután a Zsidó Világkongresszus munkáját méltatta. Beszédét azzal fejezte be, hogy a Zsidó Világkongresszusra rendkívül fontos feladatok várnak.

ROSENSAFT azt fejtette, hogy

Németország brit zónájában lévő hontalan zsidók egyike sem óhajt Németországban maradni.

GRINBERG, a Francia Zsidók Országos Képviselőinek elnöke, azt fejtette, hogy — bár az általa képviselt szervezet nem tagja a Zsidó Világkongresszusnak — a francia zsidóság legfőbb

mert csak ezek megszüntetésével lehet mindörökké véget vetni az antiszemitizmusnak.

A világ zsidóságának olyan befolyással kell felruháznia a Zsidó Világkongresszust, hogy az joggal szerepelhessen a diaszpórában élő zsidóság legfőbb szerveként. Ha a Zsidó Világkongresszust valóban demokratikus szellem hatja át és szervezete is demokratikus rendszer szerint épül fel, akkor a Zsidó Világkongresszus valóban a diaszpóra zsidóságának világparlamentje lehet.

organizációja természetesen örömmel üdvözlö a Zsidó Világkongresszust és hajlandó azzal közös akciókat folytatni.

A szerdai ülésen Dr. A.

A náciizmus ujjáéledésének veszedeleme

FISCHGRUND, lengyel delegátus, a Bund vezére, a szocialista zsidó dolgozók képviselője, előbb a lengyelországi zsidók új helyzetéről beszélt, majd a következőket mondotta:

— A zsidók helyzetének általános javulása csak úgy érhető el, ha

a zsidóság teremtő erőt megtalálják az együttműködés útját a világ minden haladó erejével.

A Zsidó Világkongresszusnak tiltakoznia kell a németországi táborokban uralkodó állapotok ellen és fel kell emelnie szavát a náciizmus németországi ujjáéledésének veszedelemével szemben.

Dr. I. SCHWARTZBART, a Zsidó Világkongresszus szervezési osztályának igazgatója, a Zsidó Világkongresszus teljes demokratizálódását, demokratikus választási rendszeren és demokratikus alkotmányon való felépülését sürgette.

— El kell döntenünk, — mondotta — hogy mi akarunk lenni: szervezet, vagy mozgalom. Mozgalomnak kell lennünk, de ahhoz, hogy mozgalmunk ered-

TARTAKOVER, Izrael delegátusa, mindenekelőtt a Jeruzsálemi Héber Egyetem üdvözlését tolmácsolta.

— A palesztinai zsidók — mondotta — nem tekintik magukat külön nemzetnek, hanem azt vallják, hogy ők csupán a zsidó nép egy frakcióját alkotják.

A Zsidó Világkongresszusnak egyik legelső kötelessége, hogy minden lehető megtegyen az arab államokban élő zsidók súlyos politikai és gazdasági helyzetének enyhítésére

A Zsidó Világkongresszus nem fejezheti be ülését anélkül, hogy ne intézzen érdekükben kiáltványt és ne szólítsa fel a nagyhatalmokat, hogy gondoskodjanak ezeknek a veszélyeztetett helyzetben lévő zsidóknak a biztonságáról.

ményes legyen, megfelelő szervezettel is kell rendelkezniük. Olyan szervezetet kell létrehozunk, amelyben Izrael és a diaszpóra zsidósága kölcsönös segítséget tud nyújtani egymásnak.

SAM SEGAL, francia delegátus szerint:

— A Zsidó Világkongresszus, most, hogy Izrael állama megalkult, átvehetné a diaszpórában a Jewish Agency cionista munkáját. A Zsidó Világkongresszus csak abban az esetben érhet el jelentős eredményeket a diaszpóra zsidóság számára, ha megfelelő kapcsolatokat tud teremteni a világ haladó erőivel.

Dr. MARCUS COHN, svájci delegátus, mint a Svájci Zsidó Hitközségek Szövetségének képviselője, méltatta azt a munkát, amelyet a Zsidó Világkongresszus a világ zsidóságáért eddig végzett. Bizonyosra veszi, hogy a jövőben a Zsidó Világkongresszusra szintén nagy feladatok várnak. Külön méltatta azt a szerepet, amelyet dr. G. Riegner, a fasizmus idején az európai zsidómentési akciók megszervezése körül játszott.

A Pro Palesztina Szövetség

ezzen is meghívja választmányi tagjait a július 8-án, esztendőnk dőp- után 1/2 órakor hivatalos helyiségben, VII. Király-u. 93. I. em., meg- tartandó

választmányi ülésére.

Az ülés tárgya: fontos pénzügyi intézkedések és egyéb elvi természetű ügyek megbeszélése.

Ing. Neszén (Jeruzsálem) előadása Izrael államának jelenlegi politikai és hadi helyzetéről.

Dr. Izák Ede s. k. ügyvezető elnök.

DR. S. FEDERBUSH, az Egyesült Államok delegátusa, nagy érdeklődés mellett szögezte le:

— Tudomásul kell vennünk, hogy a zsidók különböző ideológiákat képviselnek. A zsidóság leghatékább erői is pozitív zsidóknak tekinthetők. Észre kell venni a zsidóság összetételében és szellemi képében történt változásokat.

BENJAMIN WEST, Izrael delegátusa, hálás köszönetet mondott azért, hogy a világ mindkét uralkodó ideológiájának zsidó képviselői egy-

aránt pozitív módon sietnek Izrael zsidóságának segítségére.

— Izrael népe hősiessé vádja a Zsidó Állam integritását. Ami Izrael földjén lezajlik, az a kis szám háborúja a nagy szám ellen, de Izrael népe bizonyítja, hogy a kevesek is lehetnek győztesek.

Szorosabbra kell vonni az együttműködést Izrael és a diaszpóra zsidó népe között,

mert nincs Izrael zsidó nép nélkül és nincs zsidó nép Izrael nélkül.

GEYER ALBERT:

„A közelmúlt tragikus eseményei felnyitották a magyar zsidóság szemét“

Dr. Geyer Albert, a Zsidó Világkongresszus magyarországi tagozatának elnöke és a Pesti Izraelita Hitközség elöljárója a szerdai vitában a következőket mondotta:

— Örömmel és őszinte nagyrabecsúlással üdvözölöm a magyarországi delegáció és az egész magyar zsidóság nevében a kongresszuson megjelent delegátusokat és vendégeket.

— A magyar zsidóságnak a múltban sokszor szemére hányták, hogy a zsidóság egyetemes problémái iránt nem sok érdeklődést mutatott, hogy nem vette ki részét a közös akciókból, sőt jelentékeny többségében még a Palesztina-munkától is távol tartotta magát.

A közelmúlt tragikus eseményei, sőtét élményei, amint arra Stöckler elnök már rámutatott, végre felnyitották a magyar zsidóság szemét.

Most már látják a helyes utat, a zsidó népi szolidaritás útját és ezért a felszabadulás óta a magyar zsidóság mindent megtehet, hogy külföldi testvéreivel, a világ zsidó intézményeivel és szervezeteivel kapcsolatot létesítsen, s a megélőket erősítse és elmélyítse.

— E tekintetben — folytatta **dr. Geyer Albert** — gyökeres változás állapítható meg a magyarországi zsidóság életében. Ez vezetőknek emelkedett szemléletét és tisztánlátását bizonyítja. Egy 1946-ban megalakult a Zsidó Világkongresszus magyarországi szekciójára. Az azóta elmúlt viszonylag rövid idő alatt

a magyarországi szekció körülfutott és céltudatos munkával a zsidóság legszélesebb rétegében ismertté

tette a Zsidó Világkongresszus gondolatát, tevékenységét és jelentőségét.

A kongresszuson itt megjelent magyar delegáció tagjainak száma, összetétele és közéleti sulya illusztrálja eredményeinket.

— **Stiascheffsky** finn delegátus az imént megjegyzés tárgyává tette egyes szónokoknak azt a gyakorlatát, hogy kormányaik magatartását túlzott mértékben dicsérik. Ez elvileg helyes, de az őszinte kritika nem hagyhatja figyelmen kívül az igazságot. **Figyelman kívül hagyni bizonyos tényeket csak azért, mivel valamely ország kormányát előnyös színben tüntetik fel, helytelen volna.**

— **A magyar zsidóság a politikai helyzete tekintetében panaszt nem hangoztathat. Teljes szabadságban élünk. A kormány, a politikai pártok és a közhatalmak, faji megkülönböztetést nem ismernek.**

— Az ugynevezett zsidó kártérítés és jóvátétel problémájával összefüggő kérdések elbírálásánál nem szabad szem elől tévesztetni, hogy Magyarország a múltban mindig tökeszegény állam volt és a háború, valamint a fasizmus súlyos gazdasági válságba sodorta. Nem egészen alaptalan néhány felelős zsidó vezetőnek az az aggodalma, hogy

a kártérítésre és jóvátételre vonatkozó igények nyomtatékos hangoztatása a kétségkívül fennálló társadalmi jellegű antiszemitizmust még csak növelné.

— **A magyar kormány nemcsak a belső zsidó kérdéseken tanult meg, hanem a magatartást.**

Hálával és elismeréssel tartozom megemlékezni arról, hogy Magyarország egyike volt a legelső államoknak, amelyek Izrael államát elismerték.

— A magyar zsidóság képviselőire hatalmas benyomást gyakorolt ez a kongresszus, amelynek méretei a zsidóság élni akarását és elpusztíthatatlan belső erejét juttatják kifejezésre. Feledhetetlen élményt jelent számunkra a zsidóság legnagyobbjaival való találkozás, — találkozás azokkal a személyiségekkel, akik évtizedek óta dol-

goznak a világ zsidóságának javáért és felémelkedéséért.

— Ez egyben biztatás is lesz számunkra, hogy munkánkat szívesen és céltudatosan folytassuk. Boldogok leszünk, ha tevékenységünk hozzájárul majd valamivel a zsidó ujjaszületés sikeréhez.

— **Vezesse a munkát elsősorban a világbéke és a nemzetközli megértés gondolata mert csak ilyen atmoszférában számíthatunk eredményre a magyar zsidóság és a világ egész zsidósága javára.**

„Csak a népi demokrácia vet véget az antiszemitizmusnak“ — mondotta dr. Moshe Sneh

A négynapos általános vita egyik legérdekesebb felszólalója **dr. Moshe Sneh** volt, aki a többi között ezeket mondotta:

— **Csak a népi demokrácia vet véget az antiszemitizmusnak. MI, Palesztina dolgozó nagy örömmel nézzük a népi demokrácia országaihoz élő zsidók helyzetének alakulását. Az imperialista országokban az antiszemitizmus is könnyen feléled, hiszen az impe-**

rializmus rendszerint nácizmusba torkol.

A náci ideológia inspirálta, például, az új amerikai bevándorlási törvényt.

Mig az Egyesült Államokban a társadalmi antiszemitizmus az imperialista szellem érvegyesülése következtében fokozódik, Románia zsidósága most jutott először a történelem folyamán biztonsághoz.

BISSELICHES MÓZESNEK a Magyar Cionista Szövetség elnökének felszólalása

A csütörtök esti ülésen került sor **Bisseliches Mózesnek**, a Pesti Izraelita Hitközség elnökhelyettesének és a Magyar Cionista Szövetség elnökének beszédére.

— Több mint ötven év óta követem — mondotta — a zsidó nép sorsát és ez alatt a legszomorúbb hatást tette rám a zsidó tömegek közömbössége a saját sorsa iránt és érzéketlensége a láthatóan közeledő katasztrófával szemben.

— **Nachum Goldmann** azt mondta, hogy a legsötétebb pesszimizmus sem képzelhetett el a bekövetkezetthez hasonló katasztrófát. Azonban tény az, hogy **semmiféle fantázia nem gondolhatott arra, hogy egy nagy nép annyira el tud állatiasodni, hogy a tudomány és a technika vívmányait szisztematikusan gyilkosságokra fogja felhasználni, hogy vágóhidakat fog építeni emberek számára, de a zsidóság egészségtelen gazdasági fejlődése miatt közeledő nagy katasztrófára Herzl már fellelkesének első évében figyelmeztetett bennünket.**

— Már 53 év előtt a **Rothschild**eknek küldött elaborációjában azt írta **Herzl**: „Vajjon

agyon fognak-e ütni bennünket, ki fognak-e kergetni, elveszik-e vagyonunkat? Valami hasonló fog történni. Azt kérdezitek, hogy ezt honnan tudom? Azt is tudom, hogy egy esésben levő kő hová fog megérkezni... Egészen lentre.“

Rothschild válasza sem méltatta Herzlt, de mi lent vagyunk, egészen lent.

— És most a katasztrófa után a Világkongresszus legfőbb feladata összes rendelkezésre álló organizatorikus eszközökkel a zsidóság, az összes zsidók figyelmét felhívni arra, — a közelmultunkra utalva — hogy ha nem saját maga veszi kezébe sorsának intézését, úgy a katasztrófa megismétlődhetik és éppen olyan diestelen, ellenállás nélküli véget érhet.

— **Ez képezheti a Világkongresszus legfontosabb diplomáciai feladatát: felvenni a diplomáciai összeköttetést a zsidó nép azon tömegeivel, amelyek a közömbös viselkedésük miatt joggal a zsidó nép displaced personsjainak nevezhetők.**

— **Kétféle zsidó van, mondta Nordon: olyanok, akik önmagukat nevezik magukat zsidóknak, és**

olyanok, akiket csak mások neveznek zsidóknak.

— Fel kell hívunk minden zsidó figyelmét arra, hogy ha nem akar az első osztályhoz tartozni, vegye tudomásul, hogy a második osztályba mindenki tartozik, akár tetszik neki, akár nem. De akkor ne csodálkozzanak azon, hogy mások irányítják a mi történetünket, ha az történik velünk, amit mások akarnak. Hogy mások mire képesek velünk szemben, azt a közelmúltban láttuk.

— Akármilyen képességekkel látjuk el egyéneinket, ha e képességeket nem mint tudatos zsidók szerzik, úgy baj idejében nem használhatnák nekünk.

— Egy példán szeretném ezt demonstrálni:

— Körülbelül 40 év előtt benyújtottuk egy alapítandó zsidó

tornaegylet alapszabályait. Az Országos Izraelita Iroda akkori elnöke, akihez a kormány az alapszabályokat véleményezés végett beküldte, azzal a szellemes megokolással ajánlotta a kormánynak az alapszabályok visszautasítását: „Ahhoz, hogy valaki tornázhasson, nem kell okvetlenül zsidónak lenni.”

— És mi volt a következménye? Magyarországnak, mint a többi nyugati országnak, volt több olimpiai zsidó győztese, matadorja vívásban, sok boxchampionja, de komoly ellenállást a katasztrófában csak a varsói zsidók, a kiewi zsidók, a wílnai zsidók fejtettek ki, mert ők tudatos zsidó vívók, zsidó boxolók, zsidó tornászok voltak. A többiek, — kaczon latebach juval — mint a juhok mentek a vágóhídra.

— Mindnyájan bizva, teljes lelkünkkel csülgünk a leghaladóbb mozgalmakon, a népi demokrácián, bizunk abban, hogy a népi demokrácia meg tudja akadályozni, hogy a náci szörnyeteg többé fel ne emelje fejét. De a biztonságunk biztosítására szükséges főmunkát magunk akarjuk végezni. A mi életünk-ről van szó.

— Mint a Magyar Cionista Szövetség elnöke, amelynek üdvözlét ezennel átadom, kijelentem, hogy mi e célt szolgáló munkát a magyar népi demokrácia védelme alatt nyugodtan végeztetjük, drágáinkban a zsidóság minden árgyalata képviselve van. Mindnyájan egyek vagyunk abban, hogy a nyilas állatiasságtól elpusztított országunkat fel kell építeni.

Egyek vagyunk abban, hogy minden erőnkkel segédkezzünk, hogy a Zsidó Állam felépítésében és azért egyek vagyunk a hálaérzésben azon államok iránt, melyek babozás, spekuláció nélkül elismerték a zsidó nép államát.

— Egyek vagyunk a hálaérzésben a Szovjetunió iránt, a zsidó és a magyar nép nagy barátja iránt, mert a tizenkettedik órában megmentette életünket és egyek vagyunk a hálaérzésben az amerikai zsidó testvéreink irányában a nagy méretű segítségükért.

— A Medinath Izrael folyó munkáinkban a magyar kormány részéről a legnagyobb támogatásban részesülünk — egy népi demokráciától mást várni nem is lehet.

„Izrael állama az első években nagyrészt a diaszpórában élő zsidóság morális és anyagi támogatásától függ”

— üzente Weizmann államelnök a Zsidó Világkongresszusnak

Az Uj Élet tudósítójának telefonjelentése

Montreux, július 4.

A Zsidó Világkongresszus esztörtéki ülésének egyrészt a Zsidó Állam kérdésének szentelte. Az ülést rendkívül nagy érdeklődés előzte meg, mivel híre járt, hogy azon Chajim Weizmann, Izrael államának elnöke is meg fog jelenni. Chajim Weizmann azonban az utolsó pillanatban lemondott látogatásáról, mert nem tudott Gazelből eljönni. Ehelyett Nachum Goldmann felolvasta azt az üzenetet, amelyet Chaim Weizmann a kongresszus tagjaihoz intézett. Ez az üzenet így hangzik:

„Nagyon szomorú vagyok, hogy nem jöhettem el Montreuxbe és meg kell monda-

nom, előre nem látott kötelezettségek és nagy munkám miatt maradt el a látogatás és így írásban kell elküldennem jókívánságaimat a Zsidó Világkongresszus második ülészakasza delegátusainak. Ezen az uton küldöm testvéreimnek üzenetemet, azoknak a világ minden részéből egybegyűjt zsidó delegátusoknak, akikre ezen feladatot hárul, hogy fontos döntéseket hozzon a zsidó nép védelmében.

Izrael állama az első években nagyrészt a diaszpórában élő zsidóság morális és anyagi támogatásától függ. Teljes bizalommal tekintek a Zsidó Világkongresszus mun-

kája elé és bízom abban, hogy ennek a szervezetnek

a munkája teljes sikerrel jár.”

Kiáltvány a világ zsidóságához

A Zsidó Világkongresszus elhatározta, hogy Palesztina ügyében kiáltvánnyal fordul a világ zsidóságához. A Zsidó Vi-

lágkongresszus által egyhangúan elfogadott határozat a következőképpen hangzik:

„Mi, a zsidó nép képviselői és szóvivői, a világ minden részében élő zsidó tömegeknek adunk hangot, amikor büszkeséggel és örömteljesen közönlük Izrael államának keletkezését. Végtelen hálaival tekintünk Erec Jisraelben küzdő zsidó testvéreinket, hogy adjanak morális és anyagi segítséget sával valóra váltották évtizedek óta őrzött álmaikat. Magasztaljuk a Hagana heroizmusát, a zsidó védelmi hadsereg küzdelmél, amely új fejezetet esaltott népünk diadalmas történetéhez.

A Zsidó Világkongresszus felszólítja a világ zsidóságát, hogy adjon segítséget és támogatást Izrael államának ebben a függetlenségi és integritási harcában mindaddig, amíg azt teljes siker nem koronázza. Felhívjuk az egész világon élő zsidó testvéreinket, hogy adjon morális és anyagi segítséget Izrael ellenállási küzdelmének mindazokkal szemben, akik csökkenteni akarják Izrael államának szuverénitását, vagy területét.

Hálás köszönettel fordulunk mindama nemzetek felé, amelyek már elismerték Izrael államát. Ezek a nemzetek nemcsak saját népségük jóindulatát és lelkiismeretét juttatták kifejezésre, de azt is, hogy a világ minden jóakaratu és morális alapon álló polgára elismeréssel tartozik Izraelnek. Felhívjuk mindazokat a nemzeteket, amelyek eddig még nem ismerték el Izrael államát, most kövessék ezt a példát és csatlakozzanak ehhez az elismerítéshez, amellyel az egész ember-

helyzet

MODERN PARÓKÁK, pótrészek
művészi kivitelben **ALTSCHÜLER E.**

BUDAPEST, VII., CSÁNYI-UTCA 12
TELEFON: 421-057

Figyelem!

Frissen olvasztott elsőrendű libasír legolósabb árban kapható. FREIREICH HENRIK orth. kóser baromfi kereskedőnél Debrecen, Pásti-ut. 2.

riség tartozik Izraelnek. Mi, zsidók mindig az Egyesült Nemzetek mellett állottunk és úgy éreztük, hogy jogunk van ahhoz, hogy az Egyesült Nemzetek támogatását kérjük.

Izrael népe és a világ zsidósága sohasem állott konfliktusban az arab népekkel sem a múltban, sem a jelenben. Nem is akarunk egyebet, minthogy Izrael népe más ország népével egyenrangú tagként szerepelhessen az Egyesült Nemzetek szervezetében és a világ különböző részeiben élő zsidók, más emberekkel egyenlő jogot élvezhessenek.

Mi, a Zsidó Világkongresszus második ülésszakának delegátusai, abban a meggyőződésben élünk, hogy a zsidó nép történelmileg is alátámasztott igaz jogait képviseljük, éppen ezért teljes erőnkkel támogatjuk Izrael államát integritási és függetlenségi küzdelmében. A küzdelemnek és az ősi álmok valóra válásának ezekben az óráiban Izrael polgárait és katonáit az ősi köszöntéssel üdvözljük:

„Legyetek erősek és hátrakt!”

Az általános vita folytatása

Dr. Cantoni olasz delegátus, az olasz zsidó hitközségek szövetségének elnöke, rámutatott, hogy Olaszországban a fasiszta maradványok még mindig antiszemita propagandát csinálnak. Nagy feltűnést keltett dr. Cantoni az a megállapítása, hogy antiszemita propagandát csinál Saragat szakadár szocialista pártja. Az olasz zsidóság úgy érzi, hogy hasznos tanácsokat kaphat az antiszemita elleni küzdelemhez a Zsidó Világkongresszustól, éppen azért támogatja annak munkáját.

Dr. Ovaska Kanál, a párisi szefard hitközség papja, a francia delegáció tagja, a szefard hitközségek világszövetségének egyik vezetője szólalt fel. Azt fejtette, hogy tisztázni kell: mi a zsidók vélegleges célja? Fenntartandónak véli az új zsidó állam mellett a diaszpórát, vagy a diaszpórát csupán átmeneti jelenségnek tekinti, amiatt megtörténik Izrael újra-egyesülése Izrael földjén. Válaszra szól dr. Nachum Goldmann, aki a zsidóság két csoportjának fenntartásáról beszélt.

S. Leibovici román delegátus felhívta a Zsidó Világkongresszus kiküldötteinek figyelmét, hogy most van hét esztendeje annak a rettenetes jasszi pogromnak, amelynek során 12.000 zsidó vesztette életét. A kongresszus tagjai erre felállnak helyükről és öperegés némasággal üldözik a jasszi martírok emlékeit. S. Leibovici ezután közölte a kongresszussal, hogy az imént sürgöny érkezett, amely közölte, hogy 26 jasszi tömeggyilkost életfogytiglani fegyházra, a másik 25 bűnöst pedig 25 évi kényszermunkára ítélték. Végül köszönetet mondott a Szovjetunióknak, amely a román zsidóság jelentős részét megmentette a fasiszta igájából és ismertette az egyesült román munkáspártot alkotó szocialisták és kommunisták tevékenységét a román zsidók

életbiztonságának és emberi jogainak biztosítása terén.

Dr. Lapidus svéd delegátus ismertette a Zsidó Világkongresszussal a svédországi segítő akciókat. Hosszabban be-

szélt arról a munkáról, melyet Raoul Wallenberg végzett a magyar zsidóság megsegítése terén. „Ez a svéd diplomata, — mondotta — aki a gyönyörű missziót végezte és aki nem látunk többé viszont, örökre beírta nevét a zsidó nép történelmébe.”

Rr. Paul Riebenfeld angol delegátus az angol zsidóság országos képviselőjének munkájáról számolt be.

Dr. Z. Strauch az ausztriai deportáltak képviselője meg rázó beszédben hívta fel a kongresszust, hogy tegyen meg minden lehetőt a még táborokban élő igen szerencsétlen zsidó testvérek végleges otthonhoz való juttatása érdekében.

J. Tennenbaum amerikai delegátus sürgette, hogy a Zsidó Világkongresszus biztosítsa a zsidóság képviselőit a Német-

országgal kötendő békeszerződésnél. Azt fejtette, hogy érvénytelen és egy eljövendő katasztrófa bélyegét viseli magán minden olyan szerződés, amelyeket a nagyhatalmak a zsidóság háta mögött, vagy a zsidóság feje fölött kötnek a németekkel.

Mark Jarblum francia delegátus azt fejtette, hogy minden zsidó tekintse magát a Hagana tagjának. Hosszasan beszélt Németország megerősítéséről, amely új veszedelmet jelent a zsidó nép számára. A német szociáldemokraták iránt sem lehetünk bizalommal, mivel azok sem vitték keresztül következetesen a denacifikálást.

Henry Adam francia delegátus azt mondotta, hogy Bevin sulyos felelősség terheli ezen és ezen zsidó életéért.

Nagyfontosságú határozatokat fogadott el a Zsidó Világkongresszus montreuxi konferenciája

a hontalan személyek sorsával kapcsolatban, az emberi jogok problémáiról, a faji izgatás és az antiszemita ellen, a genocid bűncselekményekről és a háborús bűnösökről

Az Uj Élet kiküldött tudósítójának telefonjelentése

Montreux, július 6.

Vasárnap és hétfőn nagyfontosságú határozatok egész sorát hozta a Zsidó Világkongresszus. Az egyik határozat

a hontalan személyek sorsával

foglalkozik:

„A Zsidó Világkongresszus első ülésszakán összegyűlt zsidó delegátusok — hangoztatta a határozat — testvéri szeretettel köszöntik azokat a zsidó testvéreket, akik három esztendővel az ellenségeskedések megszűntetése után még mindig táborokban élnek Németországban, Ausztriában, Olaszországban, Cyprus szigetén, vagy más területeken. A zsidó nép egybegyűlt képviselői bámulattal látják a hontalanok különböző táborokban működő vezető bizottságok ártatlanság munkáját, a zsidó hontalanok csodálatos fegyelmét és kiváló morális magatartását, amely azt bizonyítja, hogy ezek az emberek minden nélkülözésük és élekeskedésük ellenére következetesen tudnak küzdeni majd jövőjükért.

Az a tény, hogy Izrael Állama valósággá lett, nagy vigasztalást

jelent a hontalan zsidók számára, mivel a hontalan zsidók túlnyomó többsége Izrael Államába készül, mert tudja, hogy csak ott élhet méltóságban, biztonságban és békében. A Zsidó Világkongresszus felszólítja a világ minden népét, továbbá a németországi és ausztriai megszálló hatóságokat, hogy legyenek meg minden lehetőséggel a zsidó hontalanok vágyainak valóra váltása érdekében és segítsék elő, hogy azok minél hamarabb Izrael országába mehessenek.

A Zsidó Világkongresszus tudatában van annak, hogy vannak olyan zsidó hontalanok is, akik más országban szeretnének letelepedni, mert családtagjaik más országokba kerültek és szeretnék a szétvárt családi kapcsolatok a lehetőség szerint helyreállítani. A Zsidó Világkongresszus sajnálkozással és fájdalommal látja, hogy sok ország még ma is de jure és de facto olyan bevándorlási politikát követ, amely a zsidók hátrányos helyzetét jelenti és éppen ezért ellentétben áll az Egyesült Nemzetek alapokmányával, továbbá az emberi jogokkal.

A Zsidó Világkongresszus a

legelősebben elítéli minden olyan rendelkezést, amely hátrányos bárki számára, nemzetisége, faja vagy vallása miatt. A Zsidó Világkongresszus ünnepélyesen kijelenti, hogy a zsidóság nem hajlandó tűrni semmiféle ilyen hátrányt.

A Zsidó Világkongresszus megállapítja, hogy az antiszemita Németországban még mindig meg van, sőt terjed. Ely módon veszélybe kerülnek azok a hontalan zsidók, akik még mindig német területen élnek. A Zsidó Világkongresszus felszólítja a Szövetséges Hatalmakat, hogy szálljanak szembe minden erejükkel Németországban ezekkel az antidemokratikus tendenciákkal. A Zsidó Világkongresszus felhívja az illetékes nagyhatalmak figyelmét, amennyiben újból áladják a német népnek az adminisztráció irányítását, ne engedjék, hogy a német adminisztráció a zsidó hontalanok táborára is kiterjedjen.

A Zsidó Világkongresszus felhívja a Szövetséges Hatalmak figyelmét az Ausztriában észlelt új antiszemita hullámra, amely veszélyezteti a hontalan zsidók életlehetőségeit. A Zsidó Világkongresszus felkéri az

ausztriai megszállásban érdekelte nagyhatalmakat, hogy védjék meg a hontalan zsidókat és gondoskodjanak arról, hogy azok semmilyen vonatkozásban ne kerüljenek osztrák igazgatás vagy igazságszolgáltatás alá."

A határozat további része közönytelen mond az UNRRA vezetőinek, akik felbecsülhetetlen értékű munkát végeztek a zsidó hontalanok érdekében. Ugyanakkor a Zsidó Világkongresszus megállapítja, hogy az új menekültügyi szervezet, az OIR eddig még nem tudja megfelelően ellátni feladatát, amely elsősorban a hontalanok helyzetének enyhítéséből és felesleges szenvedések megszüntetéséből áll. A Zsidó Világkongresszus reméli, hogy az OIR a kezdeti nehézségek után betöltheti majd hivatását és megtalálja az együttműködés mindazokkal a nemzetiségi szervekkel, amelyek a hontalanok és menekültek problémáival foglalkoznak.

A Zsidó Világkongresszus másik nagyfontosságú határozata

az emberi jogok problémájával

foglalkozik.

A Zsidó Világkongresszus meglepetéssel és örömmel állapítja meg, hogy az Egyesült Nemzetek szervezete sürgősen tartja az emberi jogok új chartájának elkészítését és az új charta előkészítő munkálatai már teljes erővel folynak.

A Zsidó Világkongresszus megállapítja, hogy ugyanakkor az emberi jogoknak legszelebbekörű jogokat kell biztosítani mindenki számára, faj, vallás, nyelvi és nem különbség nélkül.

A Zsidó Világkongresszus sürgeti, hogy az alapvető emberi jogokat a világ minden iskolájában tanítsák és ezek az emberi jogok képezik az állampolgári nevelés legfőbb alapelveit.

Megállapítja a Zsidó Világkongresszus, hogy az emberi jogok chartája önmagában szinte semmit sem ér, ha nem találják meg a módját annak, hogy az emberi jogok érvényességét gyakorlatilag is biztosítani tudják. Ebből a célból rendkívül fontosnak találja, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezete állapítsa meg mindenki számára az ugynevezett petleós jogot, hogy módja legyen mindenkinek, az emberi jogok megsértése esetén közvetlenül az Egyesült Nemzetek Szövetségéhez fordulnia.

A Zsidó Világkongresszus megállapítja, hogy még mindig vannak a világon olyan kormányok, amelyek nem hajlandók figyelembe venni és alkalmazni az emberi jogokat. Őt országban még most három évvel az ellenségeskedések megszüntetése után a náciizmus és fasiszmus doktrínái érvényesülhetnek, tehát még van az intolancia és a gyűlölet érvényesítésére.

A határozatnak emberi jogokkal foglalkozó része ezekkel a sorokkal végződik:

"A Zsidó Világkongresszus

ünnepeles kiadvánnyal fordul a világ nemzeteihez, hogy valósítsák meg az emberi jogokat és az alapvető emberi szabadságot, mert emberi jogok és alapvető szabadság nélkül nem lehet biztosítani az emberiség rendezett polgáraihoz méltó együttélését.

A Zsidó Világkongresszus felszólítja a világ nemzeteit, hogy vigyázzanak arra, ne hogy megismétlődjenek a náciizmus és fasiszmus támadása az emberi jogok és alapvető emberi szabadság ellen, gátolják meg, hogy merénylet kövessenek el az emberi szabadságok ellen, merl egy új háború a civilizáció végét jelentené."

A Zsidó Világkongresszus 3. határozata

a faji izgatás és az antiszemizmus ellen

irányul.

"A Zsidó Világkongresszus — mondja ez a határozat — figyelembe véve a világ kormányait és népeit, hogy a faji gyűlölet és antiszemizmus mindenütt a fasiszta törekvések ismeretlel jelennek tekinthető.

A Zsidó Világkongresszus megállapítja, hogy a demokrácia ellenségei újból alkalmazták a világszerte a faji gyűlölet és az antiszemizmust hirdető tanításokat, mert ezekkel szeretnék megsemmisíteni a demokrácia vívmányait."

A Zsidó Világkongresszus határozata leszögezi, hogy mindenkinek joga van gondolatának és meggyőződésének szabad kifejezésére akár sajtó, akár beszéd útján, de vigyázni kell arra, hogy a sajtószabadság és szólás szabadság ne lehessen a faji izgatás és az antiszemizmus eszköze.

A Zsidó Világkongresszus szíveskedésnek tartja, hogy az összes demokratikus szervezetek és az UNESCO küldetemet indítsanak a faji gyűlölet és az antiszemizmus méltely ellen.

A Zsidó Világkongresszus egyik határozata

a németországi zsidó temetők meggyalázásával és rombolásával

foglalkozik.

"A Zsidó Világkongresszus felháborodva és méltatlankodva értesül arról, hogy Németországban sorozatosan meggyalázzák és szétrombolják a zsidó temetőket.

A Zsidó Világkongresszus úgy látja, hogy a német hatóságok vagy nem tudják, vagy

nem akarják megakadályozni ezeket a cselekményeket. A Zsidó Világkongresszus felszólítja a különböző hatalmak megszálló hadseregeinek parancsnokságait, hogy büntessék meg a legszigorúbban az ilyen cselekmények elkövetőit és tegyék felelőssé a cselekményekért az illetékes területek német hatóságait is.

A Zsidó Világkongresszus reméli, hogy amikor Németországban ilyen cselekmények történnek, Németország még nem illeszthető be a civilizált népek közösségébe. Németország azzal, hogy saját hatáskörében nem tudja megakadályozni a zsidók és a zsidó intézmények elleni merényleteket, ma még alkalmazatlan arra, hogy az emberiség szervezett közösségének jogokkal felruházott tagja legyen.

A Zsidó Világkongresszus egyik nagyfontosságú határozata azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy a második világháború alatt, egyes országokban ellenséges polgároknak deklarálták a japán vagy más nemzetiségű, valóban ellenséges polgárokkal együtt a németországi, olaszországi, japán vagy más országokból származó zsidókat. Ez a rendszer néhol még mindig megmaradt és a zsidók nem tudják megkapni lefoglalt javukat. A Zsidó Világkongresszus azzal a felszólítással fordul azokhoz az országokhoz, amelyekben a zsidók még mindig ilyen hátrányokat szenvednek, hogy emeljék ki a zsidókat a volt ellenséges nemzetiségűek kategóriájából, hiszen a zsidók részt vettek az ellenség elleni küzdelemben, tehát úgy az állampolgársági, mint vagyoni jogi szempontból ne számítsák az ellenséges polgárok közé.

A Zsidó Világkongresszus következő határozata

a genocid bűncselekmények meghatározására és büntetésére

vonatkozik.

"A Zsidó Világkongresszus örömmel állapítja meg, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezete közgyűlése elvben már nemzetközi bűncselekménynek minősítette az u. n. genocid bűncselekményt, vagyis a faji, vallási, nemzeti, vagy egyéb népi csoportok kiirtására irányuló akciókat.

A Zsidó Világkongresszus felhívja az Egyesült Nemzetek Szervezetét, hogy minél hamarabb határozza meg részleteiben a genocid bűncselekmény

fogalmát és gondoskodjék arról, hogy a genocid bűncselekmény elkövetői, vagy a genocid bűncselekmény szervezői nemzetközi bíróság elé kerüljenek."

Külön határozatot hozott a Zsidó Világkongresszus

a háborús bűnösökkel

kapcsolatosan.

A Zsidó Világkongresszus megállapítja, hogy sok olyan háborús bűnös, aki súlyos bűncselekményeket követett el és részt vett a zsidó tömegek kiirtásában, elvontak a nürnbergi nemzetközi katonai törvényszék hatásköre alól, sőt még a Szövetségesek katonai törvényszéke elé sem állították. Ezek a háborús bűnösök német bíróság elé kerültek, amely azután egy felmentéle, vagy rendkívül enyhe büntetéssel sújtotta őket.

A Zsidó Világkongresszus érthetetlennek tartja, hogy megszüntették a háborús bűnösök felkutatására létesített nemzetközi bizottságot. Tiltakozik, hogy ezt a bizottságot lecsorozták olyan időpontban, amikor még sok tízezer háborús bűnös bűncselekménye nincsen tisztázva.

A Zsidó Világkongresszus felszólítja az Egyesült Nemzeteket, hogy tegyék a nürnbergi nemzetközi katonai törvényszék alapelveit egy új nemzetközi charta alapjaivá és a jövőben ne úgy büntessék meg a fajellenes és a nemzetiségellenes bűnösöket elkövetőit, ahogy azt a nürnbergi nemzetközi törvényeszk ítéletei tették.

Felhívás!

A Kunmadarasi Izr. Hitközség

emléktáblán óhajtja megörökíteni mártírhaltát halt deportált és munkaszolgálatos testvéreinek emléket. Felhívjuk hitközségünket, jelenlétükkel 1. évi július hó 31-ig nálunk minden munkaszolgálatból vagy deportálástól vissza nem tért rokonaink személyi adatait, akik hitközségünkben tartoztak és emléküket meg akarják örökíttetni.

Kunmadarasi Izr. Hitközség

ÉRTESÍTÉS

A békéscsabai Zsidó Közösség

az Auschwitzban mártírhaltát halt Drágának és a munkaszolgálatban elhaltak emlékére július hó 15., Tamuz 8., esztendőnkön, a templomban, majd a temetőben emlékművel (évföldöl) tart, melyre testvéreinket és utón is meghívjuk.

ZSIDÓ KÖZÖSSÉG

Békéscsaba

Abaujszántói Orth. Izr. Hitközség Mártírok emlékművének felavatása

július hó 18-án, délelőtt 11/12 órákor lesz, melyre a hozzátartozókat és érdekelteket szeretettel meghívja az

Emlékmű Bizottság

Szönyegeket

vétel — eladás
UNGAR Király-utca 14.
Rákóczi-út 42.

HASKÓ MÉRNÖK CIÁNOZ

Telefon 222-223. KONAKT porral írt polokat garanciával, szobaként 30 Ft-tól. Kórházak, penzók, szállodák karbantartása

„A jeruzsálemi király“

Irta: Hegedüs Nándor

Egyes sajtóorgánumban célzásokat vagy egyenesen adatokat olvasunk arról, hogy a szentföldi harcokban megkímélték-e a vallásos helyeket, történelmi emlékeket és zarándokközpontokat és ha nem: melyik háborús fél rovására írhatók kegyeleti épületek vagy intézmények pusztulása és megrongálása.

A téma akármilyen kényes, mégis foglalkozni kell vele a zsidó sajtónak is, mert más színezetű lapok elvitathatatlan tendenciával kezelik a problémát.

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban áll az is: vajjon a keresztény egyházak milyen magatartást tanúsítottak a szentföldön dúló harcok idején és melyik oldalra vitték őket rokonszenvük és szeretetük?

Bármilyen fájdalmas is számunkra, nem hallgathatjuk el, hogy az illetékes keresztény egyházak első megközelítése nem az arabokat, hanem a zsidókat ítélte el.

A *Palesztinai Keresztény Unió* nevű szövetség bocsjította ki azt a manifestumot, amiről megemlékezünk. Ebben azt a súlyos vádat emeli az Unió, hogy a zsidó haderő kolostorokat és vallásos be rendezéseket szemelt ki magának támaszpontokul. A nyilatkozatot az Unió a világ egyházi és politikai hatóságaihoz intézi. Ebben a szervezetben a következő egyházak tömörülnek: a latin szertartású pátriárka, a görög ortodox pátriárka, az örmény pátriárka, a kopt és szíriai ortodox pátriárka, a ferenc rendi főnök, a görögkatolikus vikárius és az örmény katolikus vikárius. A nyilatkozat nyolc vallásos jellegű épületet nevez meg, amelyeket a zsidó katonaság a jeruzsálemi harcok idején megszállt. Ezenkívül 14 kolostor és vallásos intézmény, közte a szent sir szerepel, mint amelyek megsérültek. Továbbá két katolikus és egy szír ortodox papot sorol fel, akik a harcoknak áldozatul estek. Két katolikus pap megsérült. A manifestum a következő szavakkal végződik:

„A zsidók május 15-én kezdték meg a notredamei kolostor, a francia kórház és más egyházi épületek megszállását. Tűzolni kezdték a szent városra és a megnevezett épületeket katonai tevékenység céljaira használták

fel. A zsidók megszállták a Sion hegyet is, a német benedekrehi kolostort, a Szentháromság-kolostort, a görög ortodox kolostort, hogy Jeruzsálem városára és a Nemzetközi Vöröskereszt épületeire tüzeljenek. Az igazság kedvéért és az objektivitás érdekében hozzátesszük, hogy az arabok kijelentették: ügyelni fognak a szent helyekre, templomokra, kolostorokra és vöröskereszt-épületekre és eddig ügyeltek is.“

A palesztinai keresztény egyházak tehát a szentföld védelmében elhangzott manifestumukban nem az arabok, hanem a zsidók ellen fordulnak. Bármilyen szorgalmasan böngésztem is a külföldi sajtót, amit pedig többféle nyelven szorgalmasan szoktam olvasni, úgy tapasztaltam, hogy az egyházak esőkönyösen hallgattak, amikor az arabok megtámadták a szent várost, lakosai elől elzárták az életet és a vizet és megkezdtek Jeruzsálem formális ostromát. Olvasván az egyházak közös nyilatkozatát, amely szerint „a zsidók tüzelni kezdték a szent városra“ (hihetetlen, de ez áll a manifestumban!) azt kellene hinnünk, hogy az egész jeruzsálemi és palesztinai harcot a zsidók kezdték meg, ők hatoltak be fegyveresen a szentföldre, ők bolygatták meg a keresztény intézmények, pátriárkák, vikáriusok, klastromok és egyéb kegyes helyek nyugalma, ők tiportak szentsegtelen lábbal Galilei, Nazaret és Bellehem rögein és ők tettek istentelen duhajkodásból fegyveres kirándulást. Cion hegyén. A jeruzsálemi háború heteken át tartott, de a pátriárkák és vikáriusok egy püsszenettel sem tiltakoztak a világ előtt amiatt, hogy a pogány arabok, mórók, szaracénok és berberék utódai — akiknek apái milliószámra mészárolták le a lőrételem során a hívő keresztényeket — megrohanták a szentföldet. Nem adtak ki sem manifestumokat, sem nyilatkozatot, nem apelláltak az egész keresztény világ felháborodására a merénylet ellen, amely Jézus sirját érte.

És vajjon indokolt-e az a halás kijelentés, amellyel a Palesztinai Keresztény Unió az arabok tapintatos és kiemeltes harci tevékenységét a világ előtt nyugtázza?

A *Palcor News Agency* (palesztinai zsidó távirati iroda) június 9-iki kiadásában ez áll:

„Az arab csapatok rendszeresen használták fel hadi támaszpontul és szállták meg a templomokat és vallásos intézményeket. Ezek a megszállások gyakran párosultak fosztogatásokkal. A palesztinai ideiglenes kormány a következő templomokat és kolostorokat sorolja fel, amelyeket az arabok megszálltak és hadi célokra használtak fel: a St. Claire konvent, a Szent János örmény ortodox katedrális, a Szent György ortodox görög templom, a Szent Elías görögkeleti kolostor, a francia Notre Dame konvent, a latrini trappista klastrom. Megrongálták az abesszin székesegyházat, az anglikán katedrális, a Ratisbon kolostort, a Terra Santa kollégiumot, a Socurs Rapartrices konventet és még sok más. Arról nem is beszélünk, hogy 27 zsinagóga közül az óvárosrészben a megadás napján csak öt volt érintetlen, a többi bomba és ágyutűz érte és részben el is pusztította. De hát ezek csak zsinagógák voltak!“

Mondhatná valaki: zsidó hírszolgálati forrásra nem lehet hivatkozni. Csakhogy a *Reuter* jelentései sem azt mutatják, hogy a zsidókat lehet okolni, ha egyik másik keresztény templom megsérült. A zsidók — mondja a *Reuter* május 18-iki jelentése — az arabok tűzzápora közepette nyomultak be páncélautóval a Jaffa-kapun. A Hagana kénytelen volt harcba bocsátkozni, hogy az arabok által körülfűrt 1300 főnyi zsidóságot megmentse. A bezárt zsidókat 15.000 főnyi arab katonaság vette körül és rekesztette el teljesen a külvilágtól. Ami pedig a szent helyeket illeti, a francia hivatalos AFP hírszolgálati ügynökség május 18-iki jelentése szerint az arab inváziós csapatok a Jordánt átlépték és a Galilei tónál nyomultak előre.

Nem zsidó jelentések, hanem francia és angol híradások szögezték tehát le, hogy a szentföldön nem a zsidók, hanem az arabok kezdték a támadást. Miért mondja tehát a keresztény egyházi unió, hogy „a zsidók tüzelni kezdték a szent városra“?

Nem vonjuk kétségbe, hogy

a zsidó haderők emberfeletti és sajnos hiábavaló erőfeszítésükben, — hogy a körülzárt zsidókat kimentse az arabok gyűrűjéből és megkíméljék őket attól a sorstól, ami az arabok foglyaira várt — védőállást kerestek egyes kolostorok falainál. Lehet, hogy így volt. De mi tudjuk, hogy például Hitler hadai a világháborúban templomokat gyújtottak fel és zárdák százaiból kergették ki a papokat és apácákat, de nem emlékszünk rá, hogy ilyen egyetemes, közös megbélyegző nyilatkozattal fordultak volna az egyházak a világ közvéleménye felé.

A *Times* részletes tudósítást közölt annak idején arról, hogy *Abdullah* arab uralkodó milyen ünnepséggel vonult be Jeruzsálem óvárosába, ahol sikerült az életemből és vízből kifogyott zsidókat megadásra bírni. Leírta a nagy angol lap a bevonulás pompáját, a 67 éves arab fejedelem egyenruháját és bőleget magatartását és megemlítette, hogy az arabok *Abdulláht*, mint *Jeruzsálem királyát* üdvözölték. Vajjon miként szerepeltek a latin és görög szertartású, kopt és szír egyházak pátriárkái és vikáriusai ennél a dicső bevonulásnál? Boldogok voltak-e, hogy a zsidók nincsenek immár a szent város falai között, hanem helyettük Jeruzsálem arab királya lépked fehér lován a romok és törmelékek között?

És gondolnánk arra, hogy ha Jeruzsálem arab királynak sikerülne végleg Jeruzsálem királynak maradnia, a szent sir, szent helyek, kolostorok, templomok és ereklyék sorsa sokkal bizonytalanabb volna, mint amilyenre tették most a zsidók, akik inkább védőállást merészeltek felállítani a kopt monostor falainál, semmint 1300 testvérüket a vérszomjas pogány arabok gyilkos bosszújának kiszolgáltatni?

A Palesztinai Keresztény Unió nyilatkozata szomorú dokumentum, ami zsidó embert méltán tölthet el kegyetlenséggel és amivel igaz keresztény ember sem vallhatja magát szolidárisnak. A pátriárkák és vikáriusok iránt érzelt minden tisztelőnk mellett sem állíthatjuk, hogy mindig ők a valódi keresztény gondolat hivatott kifejezői.

Székelly Emil alkalmazott író
Brilláns, ékszeri, aranyat ezüstöt, órákat vesz, cserél és elad.

Junius 27-én orosz fogságból Debrecenbe érkezett musz. hadifoglyok:

Löwi György, Bpest, Szegedi-út 52. 7/2.
 Pető Miklós, Bpest, Légrady Károly-u. 27. 109/31.
 Porgesz Vilmos, Újpest, Vécsey Károly-u. 112. 107/8.
 Reichman Ernő, Hajdudorog, 6/7.
 Seldenfeld Salamon, Tokaj, 7/3.
 Neiger Ernő, Forrócsanak, 108/58.
 Gönci Illés, Szolnok, Szapáry-utca 2. 1/5.
 Grünfeld Pál, Gyöngyös, 107/8.
 Zafir Endre, Miskolc, 101/51.
 Blau Perenc, Miskolc, Bors-vezér-u. 44. 7/4.
 Gelberman Sámuel, Győrtelek, 101/30.
 Deutsch Dezső, Celldömölk, 3/4.
 Grosz Miklós, Abaujszántó, 7. vegyes munkásszálló.
 Kertész Sámuel, Tyukod, 108/66.
 Raducziner László, Nyíregyháza, 107/1.
 Weinberger Márton, Nyármada, 108/41.
 Welsz Sándor, Salgótarján, Rákóczi-u. 126. 7/2.

Grosz Béla, Debrecen, Széchenyi-u. 21. 106/4.
 Steurman Antal, Budapest, Murányi-u. 41. 1/5.
 Friedman Imre, Bpest, István-út 40. 1/6.
 Steiner Sándor, Bpest, Rákóczi-út 71. 108/61.
 Schwarz Sándor, Bpest, József-u. 11. 6/5.
 Tabak Lajos, Bpest, Kisfaludiköz 4. 7. klg.
 Róth József, Tiszabercel, 108/44.
 Dr. Rothman László, Miskolc, Ady Endre-u. 22. 107/9.
 Ungár György, Miskolc, Kun József-u. 44. 7/2.
 Schwarcz Lajos, Nyírbátor, 1/6.
 Rosenthal Ede, Veresegyház, 200/2.
 Fleischman Béla, Ács, 3/1.
 Schwarcz Ignác, Inárcs, 108/41.
 Nádas Béla, Bpest, Szinyei Mór-u. 15.
 Kleinman Rudolf, Budapest.
 Pollák Dezső, Keszthely.
 Rider Tivadar, Bodrogkesztur.

Julius 5-én orosz hadifogságból Debrecenbe érkezett musz. bajtársak névsora:

Schönfeld István, Bp., Kisfaludiköz 12. 109/1.
 Krausz László, Bp., Király-utca 51. 101/36.
 Klein László, Bp., Szegedi-út 9. 109/1.
 Herczog Pál, Bp., Damjanich-utca 26. 101/48.
 Kampf József, Bp., Szondy-utca 37. 5/5.
 Sándor László, Bp., Kerék-u. 55. 101/48.
 Grünwald Andor, Bp., Csáky-utca 21. 109/6.
 Dr. Kardos Ernő, Bp., Rottemer-u. 25. 101/5.
 Welsz József, Bp., Bethlen-ér 3. 107/10.

Diamant Dezső, Bp., Damjanich-utca 26. 101/30.
 Rajna Jenő, Bp., Bezerédy-utca 19. 1/7.
 Gálos Emil, Bp., Baross-ér 9. 101/8.
 Klein József, Pestszenterzsébet, Jósika-u. 30. 108/28.
 Deutsch Miklós, Kállósejmen, 8/5.
 Tánzer Mór, Szeged, Hétvezér-utca 48. 101/5.
 Rosinger Károly, Miskolc, Széchenyi-u. 52. 7/3.
 Barát István, Bp., Csengery-utca 64.

Oroszországból megérkezett és a Degobnál jelentkezett munkaszolgálatosok névjegyzéke

Név	Szül. év	Század	Láger	Pontos cím
Fleischmann Béla	1907.	3/1.	Kirovobad	Dohány-u. 28.
Rothberger Miksa	1920.	5/6.	Nizsnij-Tagil	Almássy-ér 17.
Steiner Sándor	1913.	108/61.	Kirovobad	Rákóczi-út 71.
Friedmann Imre	1918.	201/31.	Kirovobad	István-út 40.
Kleinmann Rudolf	1917.	106/3.	Kirovobad	Kispest, Kossuth-u. 5.
Pető Miklós	1914.	109/31.	Kirovobad	Bioskey-út 4.
Riesel Hermann	1915.	108/38.	Nizsnij-Tagil	Király-u. 31.
Rosenthal Ede	1914.	109/1.	Kirovobad	Szt. László lakl.
Róth Géza	1919.	281/3.	Nizsnij-Tagil	Wesselényi-u. 47.
Schwarz Sándor	1919.	201/4.	Kirovobad	József-u. 11.
Steurmann Antal	1916.	1/5.	Kirovobad	Murányi-u. 41.
Tabak Lajos	1904.	VII. klg.	Kirovobad	Kisfaludiköz 4
Kohn István	1919.	3/2.	Ros	Peterdy-u. 33.
Iergl Lajos	1922.	2/3.	Ufa 7775	Alkotmány-u. 4.
Danczinger Ernő	1914.	101/11.	Ufa 7775	Alkotmány-u. 4.
Klein Adolf	1912.	108/58.	Ufa 7775	Alkotmány-u. 4.
Krausz Vilmos	1916.	101/11.	Ufa 7775	Alkotmány-u. 4.
Löwy László	1917.	9/2.	Ufa 7775	Alkotmány-u. 4.
Mehr Armin	1918.	105/58.	Ufa 7775	Alkotmány-u. 4.

DEGOB Információs Osztályának (Budapest, VII., Bethlen-ér 2. I. 36.) közlése.

Gyászünnepegy Miskolcon a deportálás évfordulóján

A miskolci deportálás napjának évfordulójáról áhítatos kegyelettel emlékezett meg a város maradvénysége. A gyásznapot megelőző szombaton ünnepi istentiszteletet tartottak a templomban. Este közös misnajoksz-tanulás, kádis ima volt az elhunytakért. Vasárnap délelőtt Miskolc zsidósága együttesen ment fel az avasi temetőbe a mártírok emlékművéhez. A gyászünnepegyen megjelentek Borsod megye és Miskolc közéleti vezetői, akik részvételükkel kifejezésre juttatták a demokratikusan gondolkodó lakosság együttérzését.

A temetői gyászünnepegyt megelőzően a hagyományos előírásnak híven betartva és cserépkoporsóban eltemették azokat a tóratekercs maradványokat, amelyek a fasisztáktól szedve meggyalázott templomokból kerültek elő.

Az emlékezés és az emlékeztetés mécsesait gyújtjuk ma Szíván hó 20-án, bőjtől és gyásznapot tartva, a Miskolcra elhurcolt és elpusztított 14 ezer lélek halotti napján, a tólaggyári halálmenetnek ekudulási évfordulóján. — kezdte gyászbeszédét Zsuzman Alfréd hitközségi elnök. — Idejöttünk most mártírjaink emlékművéhez — mondotta — s idejöttünk velünk külön meghívásunk nélkül, lelkük sugallata a város és a vármegye hivatalos képviselői a kegyelet oltárához, bánatunk kövéhez, a sírató-oszlophoz, hogy a kegyelet hűségével hódoljunk és tiszteljük vértanúink előtt. Egy bölcs tanítása szerint az Úr megparancsolta az időnk, hogy vigasztalja a gyászolókat, kesergőket. Az idő múlása, az eményektől való időbeli távolodás tempója a fájdalmat s felejtetvé teszi a bánatot. Az idő gyógyító ereje a feledés. A felejtőknek adatik az emlékezés, az emlékezőknek a felejtéskétség. És mi felejtetni akarunk, de csak azért, hogy mindig emlékezhessünk, s emlékeznünk akarunk, de csak azért, hogy soha se felejtünk.

Megemlékezett a templomok és tóratekercsek, a Biblia meggyalázásáról, amely minden keresztény felekezeten is örök szem könyve. A meggyalázott, szétmarcangolt Tóráldozatok most temetjük, mert élet volt az, amely meghalt, mert lelke van a Szentírásnak. Szentjeink és szentségeink romjain bándódo lelkünknek csak a tudat vigasztalhatja, csak az a remény érelhet, hogy 6 millió vértanú áldozatunk nem lehet hiábavaló, megmaradt életünknek van értelme, léte és célja, hogy a zsidó nép egységes erejével és akaratával, vallásos hitével és népi öntudattal biztosítsa fennmaradásunkat, felémelkedésünket, hogy Izrael országának szabadságharcos

küzdelmét előbb győzedelmesen befejezhessük, a világ szabadságszerető népeinek elismerésében és támogatásában.

A mélyen szárnyaló beszédet megrázó hatású imával fejezte be Zsuzman Alfréd. Ezután zoltárokat és a El molé rachamim imát recitálta Fränkel Jenő főkapitány, majd a gyülekezet férfiai elmondták a kádist.

A délutáni gyászistentiszteleten a nyitott frigszekevény előtt Groszmann Henrik rabbi-elnök mondott imát. A miskolci gyülekezet egésznapos böjttel is áldozott a mártírok emlékének.

(— Andor)

Könyvhaberendezések Gyermekágyak

Himmler műasztalosnál, VI., Zichy Jenő-u. 32. (Nagymező-u. mellett.)

A Sarkadi Izraelita Hitközség

munkaszolgálatban és deportálásban elhunyt vértanúink emlékének megőrzésére

emlékművet állított.

Az emlékmű felavatása július 18-án, délután 5 órakor lesz a temetőben. A gyászünnepegyre a hozzátartozókat szeretettel meghívjuk a

Hitközség vezetősége

A Debreceni Izr. Szentegylet

küzl, hogy a debreceni mártírok Jahzeitja július hó 17 én lesz.

A gyászünnepegyt július hó 18-án, d. e. 9 órakor tartjuk meg temetőkben.

A tabi izr. hitközség

a tabi gettóból 1944 június 29. napján elhunyt szerkei és a munkaszolgálatból vissza nem tért testvérei emlékének megőrzésére méltó emlékművet kíván felállítani.

Felhívjuk mindazokat, akik szeretnék emléket megőrizni kívánják, adományaikat adatok megjelölésével az alábbi címre küldjék be. Jelentkezési határidő: augusztus 31.

Orth. Izr. Hitközség, Tab

Most hozassa rendbe fehéreneműt!

Fürdőruhát is készlt INGKLINIKÁ

Szentkirályi-utca 2. (Rákóczi-utnál)

Uj Eset olvasóinak 10% eng.

MADEINE Király-u. 16. Tel. 227-420

Hirek Jiszraelről, a Zsidó Államról

Bernadotte küldetése: csunya angol-amerikai üzlet

A fegyverszünet közvetlen lejárta előtt megsokasodtak a Palesztinából érkező ideges és idegesítő hírek. Ez érthető is, mert azok, akik az eseményeket a külisszák mögött politikailag mozgatják, tudatosan ezt akarták elérni. A napilapok ismét egyre-másra kapják a különböző, üzleti alapon működő hírszolgálati irodák jelentéseit... És nehéz ellenállni a szenzációcsábításainak. Néhánysoros beszámolók itt-ott elkövetelt hatalásértésekről, hatalmas, vastagbetűs címekre adnak lehetőséget. Az idegesség és a zürzavar annak a politikai mesterkedésnek a következménye, ami 1947 november 29-e óta folyik az angol külügyminisztérium és az olajirótszók befolyása alá kerülő amerikai State Department közreműködésével. Az *Uj Élet* korábbi hírmagyarázataiban többször utaltunk már — Bernadotte megnyilatkozataiból és javaslataiból következtetve — arra, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezetének békéltetője voltaképpen merényletet készült elkövetni az UNO eredeti felosztási döntése ellen. Az elmúlt napokban módunkban állt közvetlenül meggyőződni az események igazi mozgató erejéről s így olvasóink számára leplezhetjük azt az angol-amerikai megegyezést, amelynek eredményeképpen létrejött a fegyverszünet s a „békéltető” fogalmának, illetőleg intézményének kleroszakolása az UNO-ban.

Mint ismeretes az UNO nov. 29-i döntése után Palesztinával kapcsolatban súlyos nézeteltérések merültek fel Anglia és az Egyesült Államok között. A két nyugati nagyhatalom érdekei összeütköztek, mert Anglia saját közelheleti érdekeinek veszélyeztetését látta a Zsidó Állam megalkotásában, a második világháború befejezése óta mind erőteljesebben imperialista politikát folytató USA pedig új befolyásolási területet akart szerezni a Közel-Keleten és ehhez alkalmasnak vélte a Zsidó Állam látszólagos támogatását. Hamarosan rájöttek azonban arra, hogy mint az imperializmus képviselői, közösen kell fellépniük az egyre erősödő világháború ellen, amelynek az új Zsidó Állam, Izrael is tagja lett. Ezért ottokban tárgyalások indultak a Foreign Office és a State Department között. A megállapodás elvi alapját a következő megállapodások képezték:

Angliának el kell ismernie Izrael létét, mert ez egyrészt factum, másrészt az amerikai belpolitika érdekében nélkülözhetetlen; a továbbiakban együtt kell működnie a Közel-Keleten az USA-val, mert a Szovjetunió vezetése alatt álló békefronttal

szemben csak együttesen irányíthatják az arab államok reakciós készülődéseit. Az amerikaiaknak viszont tudomásul kell venni azt, hogy Anglia nem akar teljesen kivonulni a Közel-Keletről és ezért Amerikának is támogatnia kell azt az arab államot, — Transzjordániát — amely leghevesesebb vazallusa a brit birodalomnak és így legmegbízhatóbb óra az angol közelkeleti érdekeknek.

Ez elvi megállapodás gyakorlati keresztülvitele érdekében a két tárgyaló fél megállapodott abban, hogy csak az UNO szervezetén többé-kevésbé kívül álló szerv útján s attól rugalmas függetlenségben működően kell megoldani a Palesztina kérdést, mert minden UNO intézményben részt vesz a Szovjetunió és a népi demokráciák blokkja,

amely így megakadályozhatná az angolszász politikai terveket (amint ez be is bizonyosodott a felosztási terv közgyűléses megváltoztatásának kísérleténél). A megállapodás második pontja az Arab Ligánál sokkal erősebb reakciós arab blokk létrehozása a Közel-Keleten. E megállapodásból született meg — már hónapokkal ezelőtt — a „békéltető” intézmények, (amelyek látzólag az UNO-nak tartoznak felelősséggel, de rendkívül rugalmas és széleskörű felhatalmazással működik) és az *Abdullah Ibn Saud* találkozó. Ugyancsak ekkor állapodott meg *Bevin* és a State Department azokban a javaslatokban, amelyeket Bernadotte most a fegyverszünet második felében adott át az érdekelt államoknak.

Bernadotte javaslatai

tehát angolszász javaslatok, az angolszász célok érdekében az érintett népek érdekei ellen. Ezeket a javaslatokat a „békéltető” már napokkal ezelőtt átadta a zsidó és arab kormányoknak azzal, hogy a nyilvánosságra hozatala mindaddig várjanak, amíg ő erre külön felhatalmazást nem ad. Ez vasárnap este történt meg. Az angolszász javaslatok jellemző jegye egyrészt az, hogy számos olyan pontot tartalmaznak, amelyek mindkét fél számára elfogadhatatlanok, ugyanakkor azonban gondosan adagolt csalétket is helyeztek el a javaslatok közé, abból a célból, hogy az ajtók ne záruljanak be teljesen. A mindkét fél számára elfogadhatatlan javaslatokkal az volt a cél, hogy tárgyalások hosszú sora induljon meg és erre hivatkozással a Biztonsági Tanács ismét felszólíthassa az érdekelteket a fegyverszünet, tehát a bizonytalanság pralongálására. Bernadotte ugyan hangsúlyozta, hogy javaslatait nem tekinti kizárólagos feltételnek, hanem amennyiben azokat az érdekeltek nem fogadják el, készen áll ellenjavaslatok megtárgyalására. Bernadotte hajlandó tárgyalni. Vizsgáljuk meg részleteiben a javaslatok egyes pontjait:

1. Izrael palesztinai arab lerületekkel, valamint Transzjordániával gazdasági és politikai uniót alkosson. Az UNO döntés szerint a Zsidó Államnak csak a palesztinai arab részekből alakított önálló arab állammal kell gazdasági egységre lépnie. Ennek a javaslatnak az a célja,

hogy egy Jordan-menti hatalmas hasamita birodalom hozzon létre *Abdullah* uralma alatt. Ezt csaléteknek szánták az arabok felé, akik mindig azt hangoztatták, hogy az önálló Zsidó Államot nem ismerik el. Izrael eliben a szövetségben gazdaságilag megköltött és megnyomortított lenne a Transzjordániában uralkodó és a feudális rendszer miatt elmaradott gazdasági viszonyok következtében.

2. Az unióban élő államok önállóan intézhették külső és belpolitikájukat, a közös ügyek intézésére zsidó-arab tanácsot állítanának fel. Két éven keresztül mindkét állam maga határozza meg saját bevándorlási politikáját, két év múlva azonban mindegyik állam fellebbezhet a másik rész bevándorlási politikája ellen, az UNO megfelelő szervéhez. Ez a javaslat egyrészt álszent, mert az arab részek felé nyilvánvalóan komoly bevándorlás nem várható, másrészt tudatosan Izrael meg erősödését akarja megakadályozni. Forrás a *Felér Könyv* és a *Morisson* terv, amelyek indokolva limitálni kívánják a zsidó bevándorlást, illetőleg ennek megállapítását nem akarják a zsidó szervekre bízni.

3. A Negev-et a hasamita királysághoz csatolják. Ennek az álnok javaslataknak kettős célja van: a) az angolok meg akarják szerezni a Negevben található természeti kincseket (olaj). Ugyanis Transzjordániához az angol gyarmathoz tartozó minden újabb terület az angol tulajdonát növeli. b) Izrael jövője

és a zsidókérdés általános megoldása jelentékeny mértékben a Negevtől függ. — Az öntözés problémáinak már kidolgozott megoldása után ez az a terület, ahová Izrael többmillió zsidó tömeget tud befogadni s így a cionizmus tanításai szerint eredményesen megoldani a galud egyes országaiban törvényszerűen fellépő zsidókérdést.

4. Jeruzsálemet az arab birodalomhoz csatolják, a zsidó lakosságnak csupán városi autonómiát adnának. *Gromikó* egyik legutóbbi beszédében a Biztonsági Tanácsban rámutatott arra, hogy a keresztény államok semmit sem tettek a keresztény szent helyeknek megvédelme érdekében. Most ezzel a javaslattal a keresztény Anglia és a keresztény Amerika, a keresztény Bernadotte útján az araboknak kínálja fel Jeruzsálemet. Jeruzsálem a Zsidó Állam történelmi és földrajzi fővárosa. Az UNO döntést megelőző tárgyalások folyamán a Jewish Agency képviselői csak a keresztény világ nyomására voltak hajlandók lemondani tíz évre Jeruzsálemről és befejeztek annak nemzetközi szabad állam jellegében.

5. Mindezek ellenértékeképpen Nyugat-Galliét — amelyet az UNO döntés arab részeknek minősített — Izraelhez csatolják. Ezzel kapcsolatban tudni kell azt, hogy Nyugat-Galliét a zsidó csapatok már korábban elfoglalták, ezért a területéről az arab katonai parancsnokok minden arabot már elvittek. Ez ma teljesen Izrael ideiglenes kormányának uralma alatt álló, teljesen zsidó országrész. A Bernadotte javaslatok szerint meghagyott izraeli terület valójában a Peel javaslat, vagy még inkább a *Morisson* terv zsidó részeinek felet meg.

6. Angliának mindkét állam gazdasági koncessziókat ad a természeti kincsek kiaknázására.

7. Haifa és Lydda szabad tengeri, illetőleg légi kikötőnek minősül. Ez utóbbi két pont leplezetlenül mutatja Anglia imperialista céljait, nyílt bevalása annak, hogy a „magasabbrendű” kapitalista nyugati országoknak joguk van a Kelet kizsákmányolásához.

8. Az Egyesült Államok megfelelő kölcsönöket, hiteleket boesátanak az unió tagállamainak rendelkezésére. Ez az új keleti Marshall-terv azzal a céllal, hogy a gazdasági függés útján biztosítsák az angolszász államok javára a politikai függőséget is.

Egyáltalában nem meglepő, hogy az ideiglenes zsidó kormány ezeket a „semleges” javaslatokat elutasította. *Lapartáig* még nem tették közzé az elutasítás hivatalos szövegét. A zsidó kormány nem fogadhatja el a Bernadotte tervezetét, mert az sérti Izrael szuverenitását, csökkent az ország területét, indokoltan gazdaság elnyőköket biztosít az angolszászoknak, gazdasági és politikai függésben tartja a Zsidó Államot.

Mielőtt haját festeti vagy
daueroltatja mutassa meg
RÉNCZES hajfestőmesternek VI., Csengery-utca 84.
Hajmunkák. Pedikúr. Nyíltudauer

Uj közéleti reakciós blokk alakul

Az angol-amerikai megállapodások gyakorlati keresztülvitelének második eszköze egy az arab ligánál sokkal erősebb új közéleti reakciós blokk létrehozása. A napisajtó aránylag kevés figyelembe részesítette Transzjordánia királyának, Abdullahnak ulazgatásait az arab államokban és különösen Ibn Szauddal Szaudi-Arábia királyával folytatott tanácskozásait. Pedig ez a Közelkelet jövő magatartását kialakító döntő történelmi esemény. Mint jeleztük, ez is természetesen angol-amerikai intézkedés, mégpedig háborús intézkedés.

Amióta a vahabita arabok elűzték Hedzsas távoli tartományából a hassamita uralkodó családot az ugyancsak hassamita Abdullah és a vahabita Ibn Szaud között rendkívül feszült volt a viszony. Az angolok Abdullah-t támogatták, mert a segítségével zsákmányolhatták ki Transzjordánia arab fellahjait, az amerikaiak Ibn Szaudot segítették, mert tőle kapták az olajkoncessziókat. Az angol-amerikai megegyezés azonban meg akarja szüntetni a két ország közötti ellentétet és mint a Közelkelet leggazdagabb és legerősebb állami erői katonai és gazdasági blokk felállítására kényszerítik. A blokkhoz később csatlakozhatnak a többi arab államok is. A blokk célja: védelmi front a közéleti kommunizmus megerősödésével szemben és egyben támadó katonai bázis háború esetén a Szovjetunió ellen. A blokk legfőbb ellensége — angol, amerikai és arab vélemény szerint — a Zsidó Állam.

Az angol-amerikai terv megvalósító ügyműve: Abdullah. Abdullah-nak feladata meggyőzni elsősorban Ibn Szaudot, de a többi arab vezetőt is arról, hogy a blokk nemcsak az angolszászok érdeke, hanem az arab feudális uralkodók személyi ügye is. És ez valóban így is van. Transzjordánia és Szaudi-Arábia uralkodói ugyanis a világ csak igen kis számában megmaradt monarchikus feudális uralkodói közé tartoznak. Uralkodóik államukban veszélyeztetni a Közelkeleten is gyökeret vert demokratikus gondolat, amely elsősorban a zsidóknak Palesztinába vándorlása óta erősödött meg. Tagadhatatlan, hogy a felvilágosodás Keleten Izraelből sugárzik. Mennél erősebb lesz Izraelben a szocializmus, mennél magasabb nívón élnek az ország dolgozói, annál nagyobb lesz az ellentét az arab fellahok elmaradottsága és a zsidó munkások életszínvonalának között. De Izraelről függetlenül is az angolszász imperializmus következtében — dolgok természetes fejlődése szerint — erősödnek Közelkeleten a munkásmozgalmak. Az osztályharc gondolatának terjedése pedig éppen úgy veszélyeztetni az imperialista érdekeket, mint a feudális uralko-

dók létét. E tekintelben figyelmeztető jel volt Abdullah és Ibn Szaud számára a jemeni Imam meggyilkolása, aki éppen olyan feudális és önkényes uralkodója volt népének, mint a jelenleg meglehetősen bejedit arab király. Ezek a jelenségek képezik az alapját Abdullah politikai tárgyalásainak. A kiadott jelentések szerint Abdullah és Ibn Szaud igen barátságos hangnemben folytatott tanácskozások után teljesen megegyeztek egymással minden kérdésben. A jelentés szerint ez csak Palesztinára vonatkozik. Palesztina itt azonban csak kamuflázs félrevezető takaró, a Közelkeleten új arab liga keletkezett, amelyet már nem győngítene az angol-amerikai belső gazdasági ellentétek, amelyet Amerika pénz, Anglia lát el, politikai tanácsadókkal, látszólag Palesztina ellen, lényegében a Szovjetunió ellen, a felvilágosodás ellen.

Háborús készülődések Palesztinában

Minthogy az Arab Liga és a zsidó kormány egyaránt visszatartották Bernadotte javaslatát, július 9-én pedig lejár a fegyverszünet, az érdekelt felek mindent megtesznek a háború folytatásához. Bár minden valószínűség szerint a Biztonsági Tanács az utolsó pillanatban eredményesen fel fogja szüntetni az arabokat és a zsidókat a fegyverszünet meghosszabbítására, abból a célból, hogy Bernadotte javaslatok és ellenjavaslatok megtárgyalásához biztosítsák a megfelelő légkört, az Arab Liga képviselői igen harcias hangot ütnek meg. Csapat-szállításokról érkeznek jelentések, fegyverszállításokról hallunk s egyelőre Abdullah áll az élen a harcias fenyegetések vonalán. Ilyen körülmények között természetesen Izrael ideiglenes kormányának is meg kellett tennie a szükséges ellenintézkedéseket, új általános mozgósítást rendeltek el, amelynek keretében behívtak minden férfit 17 és 40 év között, minden nőt 17 és 25 év között. A behívás csak a kettőnél több gyermekes családokat nem érinti. Ily módon a zsidó mozgósított védelmi hadsereg száma kb. 200.000 lesz. A mozgósítás alá nem tartozó korosztályokat az ipar és a földművelés céljaira ugyancsak behívták.

Jeruzsálem helyzete

Míg a keresztény világ Jeruzsálemet az araboknak szánja és csupán a szent helyek szabad használatának biztosítására kívánnak intézkedéseket hozni, Izrael teljes egészében felkészült Jeruzsálem védelmére. Az előkészületek katonai részről természetesen nem adnak ki nyilatkozatot. Egyelőre Jeruzsálem élelmiszer ellátását biztosították — a hivatalos zsidó szervek. E tekintelben nehézséget jelent az a tény, hogy a fegyverszüneti rendelkezések következtében csak korlátozott mennyiségű élelem szállítható Jeruzsálembe. A feltétel ugyanis az, hogy a fegyverszünet lejártakor nem lehet több élme Jeruzsálem zsidó lakosságának, mint amennyi a fegyverszünet kezdetekor volt. Az élelmiszerekkel való ellátottság ugyanis katonai jelentőségű. Így minden élelmiszert szállító autót az UNO közgei ellenőriznek. Engedélyt adtak arra, hogy minden telavivi család egy jeruzsálemi családnak

küldhet élelmiszercsomagot. Az élelmiszert szállító convoyok a régi és az új müton közlekednek. Az óváros rabbijaiból alakult bizottság Bernadotte megbízottjának társaságában most látogatta meg először az ostrom óta az Óvárost. Megállapították, hogy az arabok 22 régi templomot pusztítottak el. Megindult Jeruzsálemmel a beltöldi és nemzetközi postaösszeköttetés, — igaz ugyan, hogy egyelőre még csak korlátozott mértékben. Légipostán már feladhatók levelek jeruzsálemi címzeteknek, sőt néhányzavas sürgönyt is továbbítanak. Az izraeli kormány egyébként több postai szolgálatra alkalmas repülőgépet vásárolt.

Az alljah hírel

Cyprusról megérkezett az első nagy tömegeket szállító bevándorló hajó. A hajó Izrael államának tulajdona és négyezer Cyprus szigetén internált idősöket hozott. Az IRO (International Refugee Organisation: Nemzetközi Menekültügyi Szervezet) bejelentette, hogy a közeljövőben 50.000 zsidó Izraelbe szállítására készül fel.

Az épülő ország hírel

Az ország építését sem a háború, sem a fegyverszünet nem akadályozhatja meg. Már a múlt héten is beszámoltunk új településekről, a héten három újabb kibbuc alakításáról érkezett jelentés. A *Jezreel völgyében a Haoved Hacioni 1800 dunamnyi területen Temurim nevű új kibbucát nyitott meg*. A kollektiva lakói elsősorban dél-afrikai származású zsidók. Az ország déli részén a német lemplosmrend korábbi birtokán a Hasomer Hacair három ezer dunamon két új kibbucot alapított. A kibbucok neve: Kibbuc Buchenwald és Zikim. Az elsőben főleg volt buchenwaldi internáltak, a másodikban palesztinai születésű chalucok lagnak.

A Izrael elismerő országok száma Costarica és Panama elismerésével 14-re emelkedett.

Az USA állami kereskedelmi hivatala Izrael felvette a szabadon exportálható államok jegyzékébe.

Izrael meghívta a 'Marienbadban tartandó III. nemzetközi filmünnepségekre. A kormány a meghívást elfogadta. Az izraeli

filmipart Péter Elgar „Atyai ház” és a Keren Kajemet „Adama” című filmjei fogják képviselni. Itt említjük meg, hogy egy nemzetközi filmversenyen a Keren Kajemet „Ház a pusztában” című filmje második díjat nyert. Az első díjat egy szovjet film vitte el.

Truman elnök James MacDonalddal nevezte ki az USA-tól aivól képviselőjének és egyben elismerte Eljahu Epstein az izraeli kormány washingtoni képviselőjének. Nevezetteknek azért ninosen követi rangja, mert mint ismeretes az USA csak de facto és nem de jure ismerte el a zsidó kormányt. — Golda Mayersont Izrael moszkvai követét államahelyére történő elindulása előtt Amerikában könnyebb autóbaleset érte.

Az amerikai belpolitika és Izrael.

Több ízben rámutattunk már arra, hogy az USA Palesztina politikáját jelentékeny mértékben befolyásolja az amerikai belpolitikai helyzet, pontosabban az elnökválasztás. A köztársasági pártnak az elmúlt hetekben tartott országos elnökválasztó konferenciáján fontos kérdés volt a Palesztina kérdés. Az egész párt megegyezett abban, hogy a pártprogramba fel kell venni valamilyen állásfoglalást a Palesztina kérdésben. A republikánus párt jobbszárnya semmitmondó, üres frázisokat tartalmazó kijelentést szövegezett meg. Az amerikai zionista szövetség „külpolitikusainak” közbenjártára azonban a későbbi elnökválasztás választott Dewey javaslatára a republikánus párt határozott hangon nyilatkozatban kötelezte el magát arra, hogy az elnökválasztással hadjárati sikeres megvívása után teljes erővel támogatni fogja az önálló Izraelt.

Bizonyára ennek ellensúlyozására a demokratapárti Truman elnök levélben üdvözölte az amerikai zionista szervezet 51. konferenciáját. Leveleiben az USA elnöke többek között a következőket írta: „Életem legboldogabb pillanata volt 1948 május 14-én d. u. 6 órakor, amikor aláírtam azt a nyilatkozatot, amelyben az Egyesült Államok a világon elsőnek ismerték el az újjáéledt Izrael ideiglenes kormányát. Meggyőződésem, hogy a sokat szenvedett népnek joga van önálló államhoz. Izraelnek el kell foglalnia az őt megillető helyét az Egyesült Nemzetek nagy családjában. Remélem, hogy Bernadotte-nak, az UNO közvetítőjének sikeres lesz küldetése és Palesztinában megszületik a béke.”

MÁRTIRHALÁLT halt JOLESZ KLÁRIKA síremlékét

vasárnap d. e. 4/11 órakor avatjuk. Mártírok parcellája 26-ik sor.

Az amerikai cionista szervezet elnökének feltűnésteltető beszéde

A ZOA (Zionist Organisation of America), az amerikai cionista szervezet most tartotta 51. rendes évi konferenciáját. A szervezet elnöke, Newman megnyitó beszédében többek között a következőket mondta: „Izrael államának megalakulásával új feladatok elé kerül a világ cionizmusa is. Nem kétséges, hogy a palesztinai politika hivatott irányítói és alapítói ezenül csak Izrael kormányának megbízottai lehetnek. A világ cionista szervezeteinek

műsöt az a feladata, hogy a galut zsidóságát egységesen Izrael barátaiknak táborába gyűjtse. Mint-hogy Izrael önálló politikát folytat, ezért a galutban meg kell szüntetni a cionizmusnak pártokra történő tagozódását. A galutból nem szólhatunk bele Izrael politikájába. A galutban csak egy feladat lehet: egységesen támogatni, anyagilag és erkölcsileg segíteni Izraelt és nevelni ifjúságunkat az Izraeli országépítésre.”

LAPZÁRTAKOR ÉRKEZETT:

Bernadotte további javaslatai A Biztonsági Tanács szerdán este foglalkozik a palesztinai helyzettel

TEL-AVIV-BÓL JELENTIK: Bernadotte felszólította a zsidókat és arabokat, hogy a pénleken lejárt fegyverszünetet négy héttel hosszabbítsák meg. További javaslata: Jeruzsálemet és Haifát katonailag irtásuk ki, — az esetleg meginduló háború tartamára — a rendet ezekben a városokban amerikai, francia és belga katonaság tartaná fenn. Az arabok a fegyverszünet meghosszabbítását már elutasították.

Sherok külügyminiszter kedden közölte hivatalosan Bernadotte-al, hogy tervezetét Izrael nem fogadja el, mert az a Zsidó Állam területének és szuverenitásának csökkentését jelenti. A kormány azonban — bár minden óvintézkedést megtesz — nem zárkózik el a további tárgyalások elől.

LAKE SUCCESS, a Biztonsági Tanács tárgyaló terme: A Biztonsági Tanács e havi elnöke, Ukrajna képviselője felolvassa Bernadotte sürgönyét: a békéltető kéri a Tanácsot, sürgősen hívja fel az érdekelt kormányokat a palesztinai fegyverszünet négyhetes meghosszabbítására. A Szovjetunió és Ukrajna képviselője ellenzi a javaslatot és megállapítja, hogy Bernadotte már eddig is messze túllépte hatáskörét. Nagybritannia képviselője természetesen a javaslatot támogatja és „megdöbbenesének” ad kifejezést, hogy a Biztonsági Tanács „nem teljes egészében segítő” a békéltető küldetésében. A Tanács ezután elhatározza, hogy szerda esti ülésében részletesen megvitatja Bernadotte kérését.

KAIRÓBÓL JELENTIK, hogy a mufti külön tárgyalásokat folytat Faruk királlyal. Arra szeretné rávenni az egyiptomi uralkodót, hogy önálló fellépésével ellensúlyozza Abdullah királkötő vezető szerepét. Abdullah ugyanis a muftinak hűbűs elbűsége, a Jordán királyság megvalósulása esetén a muftinak többé semmi keresnivalója nem lenne Palesztinában. A mufti befolyása alatt álló Fawzi Kaukázusi csapatok azért idűz-

tek elő már a fegyverszünet lejártá előtt fegyveres üszkölűzéseket, mert esetleg sikerrelkkel az arab világot a mufti javára akarták befolyásolni. Minden kísérletük a Védelmi Hadsereg ellenállása következtében kudarcba fulladt.

(GELLÉRT)

Szabadsághegyen, a NOÉMI penzióban, Felhő-u. 11. alatt

elsőrendű ellátás, hatalmas ásparkban folyóvízes szobák. Továbbá Lágancs-u. 3-ban újonnan berendezett

gyermekotthon

pedagógus és orvosi közreműködéssel. (Az orth. rabbiság felügyelete alatt.) Tel.: 16-18-12.

A pontos megbízható

„DAVAJ” BOY-vállalat mindent ellát. — (Éjjel-nappal)

Teher-taxival is.

Király-utca 21. Telefon: 226-893

Kivándorlók!

Használt és új

hajókofferok és bőröndök

nagy választékban

WEIL Népszínház-26 utca 26

Telefon hívó: 136-816

SZOMBATON ZÁRVA

ÜZLETEK

EXPONÁLT helyeken felosztva is előnyösen kaphatók FELLNER Szt. ISTVÁN-körút 30

Gyermekágy, gyermekbutor, játéktáru Vicánál Nagyatádi Szabó-utca 50.

Barátom, akit tarkón löttek

Írta: Gelléri Miklós

Akkor még dörögtek az ágyuk, szaporán repültek fejünk felett a raták, javában folyt Buda ostroma, mi pestiek még alig ébredtünk rá a nehezen remélt felszabadulásra és alig tudtuk elhinni, hogy életben maradtunk. Hiszen, amint azóta kiderült, kevés választott el bennünket, gettókölöket a maradéktalan megsemmisítéstől. Ezekben a napokban még hullák feküdtek az utcákon, enni-való, bizony, alig akadt, újdonság volt számunkra, hogy mellünket nem ékteleníti a szégyenbélég: az oly sokáig viselt sárga csillag.

Néhány napig a Kazinczy-utcai iskola pincéjében húzódtam meg. Egyik este vízárt mentem fel a házmasterlakásba és ott találtam egyik ifjúkori barátomat, Sz. Nándort. Igen megörültünk egymásnak, mint a halál torkából menekültek, és amikor megkérdeztem Nándi barátomat, hogy vajjon megsebesült-e és attól tartja-e ilyen ferdén a fejét, akkor mondta el nekem az ő szinte hihetetlenül hangzó történetét.

Az én sorsom is sokáig azonos volt a többi százezer hűtestvérem sorsával. Munkaszolgálat, szenvedések, majd a nyilasok kezére kerültem. Utóttek, kínoztak, elszakítottak családomtól és az egyik éjszaka többedmagammal felraktak egy teherautóra és elindultunk az utra, amelyről csak egyedül én kerültem vissza. Robogott az autó a néptelen utcákon és mi ott ültünk fegyveres őreink mellett, mint a barmok, akiket a vágóhídra visznek azzal a különbséggel, hogy az állat csak sejtí a sorsát, mi tudtuk, hogy halálba megyünk. Szólanul feküdtünk egymás mellett, néhányan imádkoztunk és vártuk, tehetetlenül, sorsunk beteljesülését. Amikor megállt az autó, leparancsoltak bennünket az országutmenti árok parijára és ott sorba állítottak, háttal az utnak, szembe a mezőkkel. Apatikusan álltunk és vártuk a halált. Elbucsúztam gondolatban az élettől, feleségemtől, gyermekeimtől és máris hallottam a revolverlövéseket, társaim sorban hullottak bele az árokba, majd éreztem a tarkómra szoruló fegyver csövének hidegét, még hallottam, amint elsütik a pisztolyt, előre buktam és elvesztettem eszméletemet. Nem tudom, meddig feküdhettem öntudatlanul az árokban, halott társaim mellett, amikor egyszer csak arra eszméltem, hogy élek! Halártalan fájdalom járta át testemet, tarkómból, nyakamból folyt a vér. Lassan felemelkedtem az árokból, láttam, hogy néptelen a környék. Feltápáskodtam, se-beimre szorítottam egy véletlenül nálam hagyott zsebkendőt és vánszorogni kezdtem az országuton a város felé. Valami fantasztikus élni akarás lehetett bennem, hogy ilyen sebbel von-szolni tudtam magamat. Ma sem tudom, hogy miképpen, de bejutottam Pestre, a Bethlen-téri szűkséghórházba, ahol az orvosok kezelésbe vettek. Meg-mondták, hogy milliméteres elcsúszáson mulott a életem, és még így is, ha nem sikerül ide-jében a kórházba jutnom, el-véreztem volna. Hosszu betekig feküdtem élet és halál között és ma már csak jelemlétkelen epizódok látszik, hogy egy-egy becsapódó gránát éppen az ágyam felett robbant és újra súlyosan megsebesültem, de most itt vagyok, élek és hála Istennek, családom is velem van; nem fenyeget már bennünket többé éleveszély.

Eddig tartott Nándi barátom csodálatos életbenmaradásának története. Két-három héttel később, amikor Buda is felszabadult, átment a Duna jegén, haza Óbudára, a kifosztott lakásba, az üres üzletébe és előlöl kez-dett mindent. Ma már, kis szat-bősboltjában, nap mint nap, méri a vevőknek a félkiló cs-resznyét, az egy kiló burgonyát és nem gondol a multra. Néha, amikor lajnaltájban teherautón bevásárolni megy a nagyvásártelepre, ilyenkor lenéz a robogó autóról az országutra, felismer-ni véli a helyet, ahol tarkón löttek, felnéz a csillagos égbol-tozatra, hálat ad az Égek Urá-nak, hogy elhet, együtt lehet családjával, majd halkán elmor-mol egy imát, azokért, akik ott maradtak az árokban és mind-a azért a hatszázezerért, akiknek értelmellenül kellett elpusztul-ni...

Miskolc mellett

Bükszentkeresztben (Uj-huta), 750 méter. Julius elsején újból megnyílt a Joli orth. kóser panzió. Telefon: 20.

Sirkövek, emléklapok vésése olcsón Faragó Fridmann Sándor Nagydófa-u. 34. Szombaton zárva

A debreceni templom pusztulása

Pénteken a déli órákban kigyulladt a debreceni Deák Ferenc-utcai statusquo izraelita templom kápolája és az erős szélben a kivonult tűzoltóság minden erőfeszítése hiábavá-
nak bizonyult, a kupola teljesen leégett és megrongálódott a templom belső berendezése is.

Az 1896-ban épített templom a háborús pusztítások következtében megrongálódott és a város deportálásából visszatért zsidóság 1915-ben hozzákezdett annak újjáépítéséhez. A templom újjáépítése most közeledett befejezéséhez és már a kupola üvegezési munkálatai folytak. Néhány vaske-
relet azonban meg kellett heggeszteni ezen a munkán dolgozott Kállai Sándor debreceni lakatosmester. Valószínűleg a hegesztő revolverből kipattanó szikra okozhatta a tüzet. A tűzoltásban résztvevő városi vezetésre Ménesi János polgármester vezetésével, aki személyesen irányította a mentési munkálatokat. Szerencsétlenségre váratlan incidensek, a víznyomás és a kellő felszerelések hiánya megnehezítették az eredményes munkát. Ótórán megfeszített munka után végre sikerült a tüzet lokalizálni.

A hatósági tűzvizsgálat az életveszélyre való tekintettel elrendelte a kupola azonnali lebontását. Az Országos Iroda megbízottjaként Debrecenbe érkezett Vajda Zsigmond, aki szintén résztvevő a vizsgálatokban. A kárt mintegy 2-3 millió forintba becsülik, melynek egy része minden bizonnyal megtérül. Minden remény megvan ugyanis arra, hogy a biztosító társaság kifizeti a biztosítási díjakat. Azonban ez az összeg egymagában nem elegendő a templom teljes rendbehozatalára. A debreceni zsidóság most arra gondol, hogy országos akció keretében, társadalmi uton kicserélje meg a hiányzó összeg megszerzését.

VIDÉKI nagyvárosban jóforgalmu vas- és műszaki kereskedés oszadói okok miatt azonnalra, 60-70.000-rel átléhető. Cím a kiadók hivatalban.

Magaslati helyen

uri családnál fizetendő vendégnek adnám 17 éves leányomat. Hasonlókoru leányos család ajánlom. Dr. Spillerné, Kiskunfélegyháza.

Különbejárati

butorozott szoba (közönségi fűtővel) információt kérésre egybenn azonnal kiadó. Cím kiadóban

MAGÁNYOS URHOZ vidékre, esetleg kunyára, elhelyezkedni egyedülálló nő házvezetőnőnek. Schwarz, Károly-u. 1/A, vagy 1/C.

Örökbefogadna

kereskedő házaspár két 12 éves fiút, fiút. „Rendes, becsületes” jelölésre a kiadóba.

Az új angol chief-rabbi beiktatása

London, július 1.

Junius 28-án iktatták be Izrael Brodie-t, az újonnan megválasztott chief rabbit, London külvárosának, Stamford Hillnek főtemplomában. A New Synagogue ragyogó fényben fogadta az ünneplő közönséget. Örömmel látták, hogy a legtöbb londoni zsinagógától eltérően, itt fényesek az ablakok, nem pusztult el a pompás bora-függöny s ragyognak az aranyozott kandelláberok. A chief rabbi fájdalommal emlékezett meg ünnepi beszédének elején, hogy beiktatása nem történt meg a City zsinagógában, amelyet a légítámadások elpusztítottak.

A kisméretű templomot zsúfolásig megtöltötte a közönség: belépőjegyekhez azonban csak a zsidó közéletben vezető szerepet játszó férfiak juthattak. Az ünnepi menetet az ősz Abram-sky atlati vezette, mögötte vonultak a Béth Din tagjai, majd Izrael Brodie kék bársonytalárjában mély megilletődéssel az oltár elé lépett. A menetet dr. Altmann manchesteri főrabbi és Gollop alrabbi, volt lelkész-tábornok és a londoni nagyhitközség vezetésének tagjai zárták be. Mincha után Ref. Efrájim Lewine, a New West End rabbija és dr. Cohen bir-minghami főrabbi bibliai szemelvényeket olvastak fel. Azután Izrael Brodie a kinyitott frigyszekrényhez lépett, Lazarus főrabbi-helyettes pedig héber imában kérte Isten áldását az új főrabbi munkájára. Sir Robert Walley Cohen, a hitközség elnöke, a Széfer Tórád átadta a főrabbinak, aki a Tórával a kezében az almemorhoz ment, ahol a királyi családért imát mondott. Goldstein főkéntor éneke után Izrael Brodie angol szokás szerint papírról olvasta fel nagyszabású és aktuális zsidó politikai problémákkal foglalkozó beszédet. Az ünnepi istentisztelet a Hal'eluja és az Adon Olam elénekzésével ért véget.

Michael Elton

Zongora eladó. (Bécsi gyártmány.)

Megtekinthető IX., Moskov-u. 47. III. 10., d. u. 6-8-ig.

A VÁROS legforgalmasabb helyén szépen és jól bevezetett, modernül felszerelt cukorkapavillon, bejegyzett miatt bérbe-
adó. „Csak komoly laudálóval” jelölésre a kiadóba.

Balatonfüreden

a fürdőtől pár lépésre, szép, folyóvízes szobák kaphatók. Cím: Vezérné, Balatonfüred, Muskáli-nyarató.

SIRKÓ

PFEIFER és HESZKI
Somogyi Béla-út 3/c.

Hitélet és emléktábla-avatás Hódmezővásárhelyen

Hódmezővásárhely zsidó ifjsága a Napközi Otthon keretében háromszólamu kórust alakított és ez a kórus ma már a környéket, sőt a távolabbi zsidó községeket is felkeresi és pezsdülő zsidó életet visz oda, ahol hiányzik a gyermekhang, és ahol a jövő ígéreteinek hangját nem hallgathatják a fasiszta kegyetlenségek közelképében. Legutóbb Kecskemét és Békéscsaba zsidóságát látogatták meg, majd Vásárhelyen rendezték meg a Jom Hanóar napját. Sövuusz ünnepén dr. Landler Péter rabbi 18 vásárhelyi lányt avatott fel szép ünnepség keretében. Junius 20-án a város közönségének részvétele mellett leplezte le a hódmezővásárhelyi hitközség deportációban és munkaszolgálatban elpusztított tagjai emlékére állított emléktáblát. Dr. Demény Lajos orgonaművész bevezető gyászprelúdiuma után a templom gyermekkar énekelt. Dr. Fränkel Jenő szegedi főrabbi mondott ezután nagyhatású beszédet, amelynek során ismételt hangoz zokogás hallatszott a közönség sorában. Dr. Deutsch Béla hitközségi elnök emlékeztetett arra, hogy négy évvel ezelőtt ezen a napon deportálták Vásárhely 876 zsidóját. Neu Mann Dóra szavalt a 378 vissza nem tért martir emlékére a Sírátódt. Gruber László pedig az El molé rachamimot recitálta. Stern Márton az Országos Iroda és a szegedi kerület nevében, Karácsonyi Ferenc a kormány képviselőjében, Oláh Mihály polgármester a város, Végh Rezső a rendőrség vezetője a szabadságharcosok, Márton Árpád ref. elnökelkész, Draskovits Sándor főgondnok a rom. kat. társadalom, dr. Ormos Pál az unitárius egyház, Pór Dezső a MUSz, Karácsonyi Sándor Vásárhelyi gazdatiszadalmi nevében tett hitet amellett, hogy a szomorú idők többet soha vissza nem térhetnek. Steiner Ferenc, a Chevre elnöke vette át ezután az emlékművet. Dr. Demény Lajos és dr. Fáy Endréné, a templom orgonamestere játéka után a kegyeletes ünnepség a Hatikva elénekzésével ért véget.

(g. l.)

Üdüljön! Nyaraljon!
Mátrafüreden
az orth. kóser SCHWARTZ penzlóban. Telefon: 6.

Felváltva működő házaspár és egy kifizetőt felvesszünk. Gyümölcs-pavillon, Teréz-krt. 51. Nyugatinál.

Martirgyászünnepe Egerben

Az Egri Izr. Szentegylet és a két hitközség június 27-én gyászünnepe keretében emlékezett meg elhunyt testvérrel negyedik halálozási évfordulójáról. A gyászünnepegen résztvevő az egri stat. izr. hitközségnek a deportálás előtt volt fő-rabbija, az Orsz. Izr. Tábori Lelkészet vezetője, dr. Rácz Zoltán is. Székely Endre szentegyleti elnök megnyitja és Banda Lajos főkéntor szívébe markoló gyászéneke után dr. Rácz Zoltán fejtette ki, hogy a hitleri örökletnek első áldozatai a zsidók és a baloldaliak voltak. Ezután megemlékezett Auschwitz börtölmairól. Mucsi Sándor, a Magyar Dolgozók Pártjának egri főtitkára, dr. Kraj Lajos hitközségi elnök, Schwarz István, az ort. hitközség elnöke, Szász Imre volt musz. bajtárs, Diamant Manó négyeleti elnökasszony és dr. Korompay János Eger város új polgármestere rótták le kegyeletüket a martirok emléke előtt. A gyászünnepe a temetőben, a kerecsendi-martirtestvérek sírjai előtt dr. Rácz Zoltán beszédével és Banda Lajos főkéntor El molé rachamim imájával ért véget.

Az I. F. A. közlései:

Az I. F. A. Egyesület megkezdte tárgyalásait az illetékes hatóságokkal a szakszervezeti érdekképviselet elismeretése ügyében. Ezen tárgyalások kedvező mederben folynak és eredményteljesen bíznak. Számos hitközség felekezeti dolgozója küldte be már a szétküldött körlevelekre a tagsági belépését és személyi adatait. Felkérjük, hogy mindazok, akik még nem tettek elegendő, saját érdeklükben — mielőbb közzéadják belépésüket és személyi adataikat nyilvántartásba való felvételük céljából.

A keszthelyi üdülletési akció folyamatban van és még jelentkező lehet az augusztusi üdülletésre. Az érkező vonatkozó úrlapok az Egyesület irodájában: VII., Sip-utca 12. sz. a. igényelhetők. Az Egyesület kieszközte, hogy igazolt I. F. A. lakoknak a hévízfürdői igazgatóság a fürdők árából 50%-os engedményt ad.

ZSIDÓ laipari munkásokat felvevő pestkörnyéki szövetkezet. Jelenlékezés délelőtt 9-11-ig V., Báthory-utca 3. II. em. 17. Telefon: 125-059.

Görömböly-Tapolcán Éden-pensió orth. kóser

modernül berendezett folyóvízes szobák, Diétáskonyha, Öcső szanatórium. Miskolci-út 9/B. Stranddal szembe. Telefon: 11.

CLONISTA intézmény keres gyakorlati könyvelőt, aki kartotékrendszer vezetésében különösen járatos. Írásos ajánlatokat a kiadóba kérünk „Gyakorlati” jelölésre.

Bucusz az Arvaháztól

Junius utolsó vasárnapjának verőfényes délelőttjén a Vilma királynő-úti Fiúarvaház növendékei összegyűltek az intézet udvarán, hogy az intézetből távozó érettségizett társaik bucsuját meghallgassák. Kilenc növendék hagyta el az intézetet. A távozó érettségizettek közül Popper István mondta el a hála szavait a Dukesz Ákos elnökleltével megjelent előjáróság, Gál Ignác elnöksasszony és a hölgybizottság előtt. Meghalt hangon mondott köszönetet Dukesz elnöknek, az előjárónak, a hölgybizottság tagjainak, az intézet igazgatójának és tanári karának azért, hogy az intézetből otthoni teremtek és elfelejtették az árvákkal, hogy szülei nincsenek már élve. Köszönetet mondott azért, hogy a lerombolt otthonból meleg, családi otthont építettek újjá. Végül fogadalmat tett a most eltávozók nevében. „Fogadjuk, — mondotta — hogy azt a sok jót, amit itt kaptunk, soha el nem felejtjük. Viszonzni most még nem tudjuk, de ígérjük azt, ha felnövünk, az élet viharában becsülettel megálljuk a helyünket, felkeressük ezt a házat, hogy halánkat leróva segítségére legyünk minden tekintetben. Büszkén fogjuk hirdetni, hogy mi a Pesti Izr. Hitközség Alapítványi Fiúarvaházban nevelkedtünk, az igaz szeretet kaparában.”

Dukesz elnök szép szavakkal, tartalmas szellemi utat adott a távozó ifjaknak, kérve őket, hogy az Alma Mater sohase felejtse el. Léderer Mór igazgató felhívta figyelmüket a népi demokrácia és Izrael szent eszméire. Ha e kettős gondolatot magukkal viszik, — mondotta — akkor mindig büszke lesz az intézet neveltjeire. Liebermann titkár egy volt növendék ragaszkodó megemlékezését olvasta fel. A hatásos szép ünnepély a Himnusz és a Hatikva elnevelésével ért véget.

VALLÁSOS fiatal metsző, vidéki neológ hitközségnek elhelyezkedne. Vállalkozni „Fizetés megjelölés” címen a hivatalba kérem.

ALDERLEI, szépen berendezett köp. fürdőszoba, erkélyes szoba fürdőszoba használatra kádó ut. ré zere. Megtekinthető 12-3-ig. Nagydiófa-úton 29. III. em. 1.

Iparengedélyes

társai keresek 20.000 forinttal, megélő sítódó. „Beállítás” jelzőre a kiadóba.

ORTH. jófiúzó nő kis háztartásba elhelyezkedne. Szondy-u. 40. III. 23.

A „Goldmark Károly” Zeneiskola jubileumi hangversenye

A Pesti Izr. Hitközség államilag engedélyezett Goldmark Károly zeneiskolája ötvenes fennállása alkalmából, július 1-én, esütörtökön este, a Fürst Sándor utcai kultúrteremben, ünnepi hangversenyt rendezett, amelyen nagyszámú érdeklődő jelent meg. A megnyitó beszédét Domonkos Miksa, a Pesti Izr. Hitközség ügyvezetője mondotta. Üdvözölte a művészi élet, a zsidó egyesületek és szervezetek vezetőit s költői hasonlatokban gazdag elmélkedésben szöve a különféle jubileumokról. Visszaemlékezett a ferenc-józsefi kor borongós hangulatú jubileumait, és ezekkel szembeállította a ma esti jubileumot, amely optimizmussal, az elvégzett munka önértékével van tele.

Dr. László Zsigmond igazgató a Goldmark zeneiskola öt esztendejének a munkájáról számolt be, attól kezdve, hogy mint megtört zeneiskola menedéket nyújtott a fasizmus utolsó évében kitűnő művészeknek és nagy reményekre jogosító növendékeknek, akik közül igen sokan mártírhálát háltak. Ezután Gödri Károly, Nemes Zoltán és Feleki Rezső Purcell műveiből adtak elő nemesveretű művészzel. Dénes Vera Frescobaldi és Bartók gondolkodásait maiból játszott nagy sikerrel. Kelen Rózi és Sándor René Mozart szonátáját mutatták be művészi tökéletességgel. Szünet után Händel: Acis és Galatea pástorjátékát Nemes Zoltán, Fényes Gizella, Feleki Rezső és a Goldmark iskola kamarakórusa Fraknoi Károly nagyszerű vezényletével és pompás betanításával keltették életre. A zongorakíséretet Sándor Frigyes és Reiner Károly látták el a megszokott művészi precizitással. Ez a jubileumi hangverseny is azt bizonyítja, hogy a Goldmark zeneiskola a demokratikus zenei nevelés terén élvonatra került.

EGYEDULÁLLÓ hadlövegy hárszetőndőnek, gyerek mellé, vagy üzletbe kiadóknak ajánljuk. „33 éves musz övegy” jelzőre a kiadóba.

FIATAL szerelő-szifőr vidéki utra is ajánljuk. „Megbizhatóság” jelzőre a kiadóba.

GYERMEK mellé vagy kisebb családhoz elhelyezkedne. Egyedülálló zsidó lány. Referenciák telefonon: 135-775, reggel 8 órából délután 1-ig.

BEJÁRÓ, idősebb főző (kóser). ajánljuk. Másoknál kívül bármilyen házi munkát vállalok. „Ügyes” jelzőre a kiadóba.

NÉGYSZÁZ háztartásba keresek Antwerpenbe (Belgium) 23-30 év közötti munkabíró, kitűnően főző, németül beszélő nő. Külön szoba, jó fizetés, beutazási engedély van. Levéltáji ajánlatok: dr. Szamosi, Kápol-u. 3. V. em.

HIREK

— **Az Akadémia új levelező tagjai.** A Magyar Tudományos Akadémia legutóbb megtartott tagválasztó ülésén, az I. osztály (nyelv- és képtudomány) levelező tagjai sorába választotta többek között Rubinyi Mózes irodalomtörténészt, Szabolcsi Bence zenetörténészt és Waldapfel József irodalomtörténészt.

— **A prágai zsidó múzeum** füzetben jelentette meg azoknak a személyeknek a nevét, akik javak egy részét a prágai zsidó múzeumban helyezték letétre és ezeket a javakat még nem igényelték vissza. A letétre helyezett javak tulajdonosa vagy annak jogos utóda a javakat kiigényelheti. A füzet a Zsidó Világkongresszus Magyarországi Szekciójának megtekinthető (V. Wekerle Sándor-u. 7. II. em.). Ugyanitt adnak felvilágosítást a visszaigénylés módjáról is.

— **A Szocialista-Cionisták (Tchud-Mapáj) Pártja** július 12-iki összejövetelén (Fürst Sándor-u. 21/b. délután 6 óra) „A zsidó nép nagy könyvei” sorozat megnyitójaként. Klein Miklós dr., lágyánányosi rabbi beszélt Mózes öt könyvéről.

— **Egy ifjú mártírművész emléktáblája.** Berkó Brenner Harrynak, a 16 éves korában deportált és mártírhálát halt gyermekszínesnek emléktábláját avatták fel vasárnap a rákoskeresztúri temetőben. Berkó Harry már 10 éves korában a Művész Színházban, azonkívül filmen és a rádióban is szerepelt, az üldözöttség idején pedig az OMIKE színházában lépett fel. Az avatóbeszédet dr. Schwarz Benjámin rabbi mondta, dr. Bacher-Bodrogh Pál elnök, az OMIKE, Sziget Jenő pedig a színészkollegák nevében emlékezett meg a nagytehetségű és életében sok sikert aratott ifjú mártírművészről.

— **Izraeli helyzetkép.** A Hamed Hacioni központi mozgalmi napján, július 8-án, esütörtökön este 8 órakor az Altalanos Cionista Blokk nagytermében K. Hameiri, aki a napokban érkezett Izraelből, tart előadást *Izraeli helyzetkép* címmel.

— **Hitközségi élet Szolnokon.** A Magyar Cionista Szövetség szolnoki csoportja, amely dr. Singer Ödön főrabbi kezdeményezésére jött létre és elnöke Richard Miksa hittanárt választotta, a most lezárult kultúrévadásban 24 előadást tartott. Ezek a esütörtöki kultúresték a szolnoki zsidóság programjává lettek, azokon a zsidóság történelméről, irodalmáról, művészetéről és a zsidó jelen eseményeiről ismertették kiváló előadók. Szolnoki Dezső és felesége, valamint

Schwarz Armin és felesége új ezüst Tóradiszket adományoztak a szolnoki Cheyra Kadisa-nak. Sövuusz első napján ben-sőséges ünnepség keretében avatta fel a Tóradiszket dr. Singer Ödön főrabbi.

— **A „Bét Jákob” leányiskola záróünnepélye.** Junius 29-én délután tartotta meg a „Bét Jákob” leányiskola évzáró ünnepét, az Agudat Jisrael kultúrteremben. A „Bét Jákob” iskola egyik alapítója a világhírű „Geri” rabbi, Ábrahám Mordechaj Alter. Célja az, hogy az orthodox szülők leánygyermekait vallásos szellemben nevelje. Ennek a nevelő munkának az eredményeit mutatták be a záróünnepélyen. A megnyitó beszédét Frank Ábrahám mondotta, az iskola részéről Steinnd Adler Rachel szólt a szülőkhöz, a lányok nevében Adler Mirjam köszöntö meg a nevelők szere-telteljes tanító munkáját. Herzl Márta ünnepi köszöntőt mondott. Ezután az első és második osztály vizsgázott. A zárószót Süssmann Simon mondotta.

— **Zivla Lubetkin: A varsói gettó végnapjai.** Az Országos Rabbiegyesület értesítőjének jú-niusi számában jelent meg Ziv-la Lubetkin nagybíró terjedelmű cikke: „A varsói gettó vég-napjai” címmel. A cikket hila-talán magyarsággal és gondosan, Sebestyén András fordította le, amely most kis füzetben külön is megjelent.

— **A Mikéfé pályázata.** A Mikéfé, XIV., Hermina-ut 49. sz., iparoslanul otthonában, vala-mint a X., Keresztúri-ut 130-134. sz., kertészkepzőtelepére felvételt nyernék szegénysorsu, hadiárva, árva, vagy félárva 14-18 éves ifjak. Jelentkezés és kérvény benyújtása az egye-sület XIV., Hermina-ut 49. sz., központi irodájában.

— **A Csengeri Aut. Orth. Izr. Hitközség** vasárnap, június 27-én mártírhálát halt hittest-veire emlékére gyászünnepélyt rendezett. A csengeri temetőben a mártírok szimbolikus sírjánál Kaszovics Dezső mondott me-g-rázó beszédet.

— **Kántor próbaéneklet a Rumbach-utcai templomban.** E héten pénteken este és szombaton d. e. az istentiszteleteken Háber Károly sátonhajhídyi főkántor látja el a kántori te-endőket.

Bajtársi találkozó

A 106/306. és 106/307. számúokban (Hajduhadház stb.) szolgát vol munkaszolgálatosok

bajtársi találkozót tartanak július 18-án Békéscsabán.

Jelenkezés és felvilágosítás: Láng Sándor könyvtárosok, Békéscsabán, vagy Gáli Emilnél, Budapest, Szol-noki 3. IV. 3.

Szép sarkó Boros sarkó
NAGY VÁLASZTÉKBAN DOB-UTCA 2

Főrabbiaválasztás. A szendrői orth. hitközség, valamint a Szendrői környéki hitközségek vasárnap, július 4-én Deutsch Honfalu miskolci rabbit választották főrabbiukká.

Eljegyzés. Váci (Weinberger) Henrik, Budapest, eljegyezte Weinberger Szerént, Miskolcra. (Minden külön értesítés helyett.)

Abelesz. Fradi, Kapuvár, Schöntag Zoltán, Szombathely, jegyesek.

A NÖSÉ HÁMIZRACHI július 10-én, szombaton délután 12 órakor, Onag Szombatot kezd az Onag-u. 3. szám alatti konferenciában. Előadók: Dr. Scheer Tibor: „A mai Ének”; Klein Imre: „Most jöttünk vissza Erteből”; Közreműködők: Weinberger Adolt főkantor.

A Borochoy Kör vezetőse tagjai körében megnyilvánuló fokozott érdeklődésre való tekintettel elhatározta, hogy a nyár folyamán is folytatja VI., Andrassy-ut 89. szám alatti helyiségében szokásos szombati összejöveteleit, amikor is heti krónikával, ereci beszámolóival és kulturális programmal klubesteket rendez. A legutóbbi ilyen klubestén nagy érdeklődéssel hallgatták végig az ereci beszámolót, majd az ezt követőleg lejátszott ereci hangfelvételeket és Tordai Zsigmond ének-művészi jiddis nyelvben előadott énekszámait. Azt ezt követő klubest műsorát Cvi Kolben — ereci kiküldött — új ereci dalok bemutatásával tarkította, melyeket a megjelentek nagy örömmel énekelték együtt.

A VAC HIREI

A VAC önkéntes szakszervelete vizsgavásár mérkőzést rendez a jöhrnevi Esterházyi vasutas egyesület ellen. Ezen alkalomból a Joint Kultuszszervezet rendeltetésére becsatlakozott a Bethlen-téri szabadszínpadot s az egyesület tagjai a VAC boxolói, hogy képességeik legjavát mutathassák be. A mérkőzés előtt a VAC díjboxolói mutatkoznak be, azon célból, hogy ezt a népszerű sportot megkedveltesék a zsidó ifjúsággal is. Az egybeként is érdekes mérkőzést 1. hó 10-én, szombaton este 7/7 órakor kezdik a miénk VAC tagok és hívót ezen az úton is meghívunk.

A HAPOEL M. S. E. hírei

Először győzelmet aratott a miskolci HAPOEL asztalitenisz együttese Szombathely város I. osztályú csapata felett. Két óráig miskolci együttesünk minden bizonnyal bekerült a Nemzeti Bajnokság I. osztályába.

A szlovákiai Makkai meghívására a miskolci HAPOEL asztalitenisz együttese a magyarországi HAPOEL képviselőiben, a nyár folyamán több szlovákiai városba látogat.

A nyíregyházi HAPOEL dr. Morgonmári főrabbi és Kármán Ferenc sporttársa vezetése alatt, július 11-én tartja első alkalommal közgyűlését.

Schulz Jenő cég

Órák-ékszerész (órajavító)
VII., Wesselenyi-u. 8., a régi házban

Gergely Miklós

Aranyműves és ékszerész,
VÉTELI Tel.: 422-345. ELADÁS!

Martir-emléktábla avatás. Ujkécske és környékéről elhurcolt és mártírhaltalt halt testvéreinek emlékére, július 11-én, délután 10 órakor emléktáblát avat az ujkécskei zsidók közössége. Ugyanakkor tartja újjáépített templomának felavatási ünnepélyét is.

A Weiss Arthur Baráti Kör július 13-án, kedden délután 6 órakor a Fővárosi Pavillon (Weingruber) helyiségében (rossz időben zárt helyiség van) baráti összejövetelt tart, melyre az érdekelteket ezúton szeretettel meghívja a vezetőség.

Adomány. Varga Ferenc és neje koszorúmegváltás címén 25 forintot adományozott a fiúárvaház javára. Az összeget rendeltetési helyére juttatták.

A Nőse Hámizrachit folyó hó 6-ra hirdetett sétahajókirándulását, a rossz idő miatt egy héttel később, folyó hó 13-án, kedd délután 1/27 órai kezdettel tartja meg. Az addig megváltott jegyek a fenti időpontra is érvényesek.

Uj héber tanfolyamok a Borochoy körben. Dr. Nemes Géza vezetésével új héber tanfolyamok indulnak kezdők és haladók számára, amelyekre korlátolt számban még lehet jelentkezni. Beiratkozás: a Marxista Cionista Párt központi titkárságában, VI., Andrassy-ut 89. I. em.

Salamon Elemér: 8000 kilométer. Salamon Elemér „Mozgó vesztőhely” című regénye a legismertebb munkálkodó regények közé tartozik. A „8000 kilométer” ennek a riportregénynek a folytatása. Igen meggyőzően bizonyítja be, hogy a szovjet hadifogságba került reakciós magyar tisztek voltak azok, akik megakadályozták, hogy még a háború ideje alatt, a Szovjetunióban egy kizárólagosan magyarokból álló hadosztály alakulhasson meg.

Zsidó művészegyüttes körutja. Dr. Rónai Egon zsidó művészegyüttese, amely sikerrel szerepel vidéki városokban, a közeljövőben Mohács, Bonyhád, Paks, Szigetvár és Siklós zsidó hitközségeit látogatja meg.

02 ÉVES, középtermelű, jömegjelenésű volt kereskedő elvenne hozzáillő, lakással rendelkező asszonykát, akik foglalkozáshoz juttatná. Vidékiek előnyben. „Egészséges” jelígre a kiadóba.

JÓMÓDU, 42 éves, csinos asszony, lakatosműhelybe benőszülhet jobb megjelölésű uriember 50-ig, aki boldoggá is tud tenni egy arra vágyó asszonnyal. „Boldog otthon 1909” jelígre a kiadóba.

SEGÍTŐTÁRSAT keres musz. özvegye a lakatosműhelybe, házasság céljából 50 évesig. „Keresem a párom 45” jelígre a kiadóba.

ZSIDÓ URİKÖRÖK legmegbízhatóbb házasságközvetítője
GOLDNÉ
VII., Alsóerdősor 8. sz. 2.
Telefon: 221-349.

AMERIKÁBÓL látogatóban itt levő rokonom férjhezmenne 50-55 éves, intelligens, lehetőleg iparoshoz, német vagy angol nyelvtudással. „Chicago-i lakos” jelígre Blocknerhez, Bejcsy-Zs.-ut 33.

EGYEDÜLMARADT, 41 éves, csinosnak mondott, musz. üzv., szépen berendezett 2 szobás komfortos lakással, 15 ezer Ft készpénzzel, férjhezmenne rendes iparoshoz. „Szombatlartó 1913” jelígre a kiadóba.

Benőszülhet

55-60 éves, vállalkozó, ügyes, kereskedő, igazi segítőtárs szűkséges, textilés előnyben. „Biztos megélhetés” jelígre a kiadóba.

Férjhez mennék

45-50 éves férjhez, aki velem jönne Párisba, ahol üzletem van. „Összel utazunk” jelígre a kiadóba.

Vidéki önálló, 43 éves mészáros

nőszülne. Keres hozzáillő nőt, kinek bármilyen üzlete van. Tíz ezer forintot talán megfizetnék. Jelenleg a kéknek. „Meguntam a magányt” jelígre a kiadóba.

36 ÉVES, kissé molelt, egyedülálló asszony vagyok. 7 éves kislányom van. Ezon az szeretnék

férjhez menni

Főbérleti lakásom van. Vidékre is mennék. „Jó üzletasszony” jelígre a kiadóba.

CSINOSNAK MONDOTT fiatal asszony vagyok. 1/2 éves kislammal özvegyen maradtam. Általában, hozományom van és szép főbérleti lakással rendelkezem. Biztos egzisztenciával rendelkező és gyermekszereplő férjet keresek. „45”-ig jelígre a kiadóba.

SZÉP, barna, 34 éves, jóalakú üzv. sógorommal, két kis gyermekkel, kettő szobás lakással,

férjhez adnám

jövedelemmel bíró, jóérzésű, 45 éves, egészséges uriemberhez. „Napsugaras otthon” jelígre a kiadóba.

39 éves

musz. özvegy

kilencéves fiával, háromszobás lakással, jólmenő felhőnmű-üzlettel, férjhezmenne állásban levő iparos vagy tisztviselőhöz, 45 évesig. „Felhőnműs előnyben” jelígre a kiadóba.

33 éves kereskedő

ki énekpályára is készült, ezúton keresi csinos leány ismeretséget. 26 évesig, házasság céljából 30-40 ezer forint hozományt. Vagy benőszülne. „Boldog otthon 1928” jelígre a kiadóba.

A zsinagóga naptára

Julius 8, csütörtök: Tamuz 1 (Ujhold 2. napja), péntek: 2, szombat: 3, vasárnap: 4, hétfő: 5, kedd: 6, szerda: 7, csütörtök: 8.

Szombaton, július 10-én hettől szidra: Kaurach, hétfőre: L. Sám. XI, 14-XII, 22.

Imaidők:

Ima- házak	Péntek		Szombat				Hétköznapi	
	este	reggel	e	d	u	este	reggel	este
Dobány	7/8	7/15	10	9	930	7	7	8
Rumbach	7/9	7/10	9/49	930	7/49	7	7	8
Bethlen	8	7/10	8	930	7	8	7	8
Csáky	8	7/10	8	930	7	8	7	8
Dózsa	8	7/10	8	930	1/27	8	7	8
Nagyfuv.	8	8	8	930	7	8	7	8
Láva	8	9	9	930	7	8	7	8
Zugló	8	7/10	9	930	7	8	7	8
Fiúvárh.	8	7/10	9	930	7	8	7	8
Leányvár.	8	7/10	9	930	7	8	7	8
Aggokh.	1/49	7/10	9/49	930	7/49	7	7	8

Péntek esti gyertyagyújtás:
8 óra 25 perckor.

Budai istentiszteletek. július 9., pénteken este 7 órakor. Julius 10., szombaton d. e. 1/21 órakor. Hétköznap reggel 1/48 órakor (Tóruvasz napokon 7 órakor). Hétköznap este 8 órakor. Hétköznap este XI., Váli-ut 6. sz. 1/48 órakor. A II., Torockó-u. 6/b. sz. imaházban, szombaton reggel 1/49 órakor. Istentiszteletek helye: III., Kunfi Zsigmond-u. 49., XI., Bocskay-ut 37., II., Torockó-u. 6/b. (csak péntek este és szombat). II., Fő-u. 12. sz. (csak péntek este).

Óbudai istentiszteletek kezdete a Lajos-utcai templomban: péntek este 1/28 óra, szombaton délután 9 órakor.

ZSIDÓ MUZEUM NYITVA:

Csütörtök 16-19,
szombat 11-13,
vasárnap 10-13 óráig.

UJÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőszoba és kiadóhivatal

VII., Sip-utca 12. — Telefon: 423-930.
Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI ISRAELITÁK ORSZÁGOS IRÓDÁJA

Felelős szerkesztő és felelős kiadó:

ROÓZ REZSÓ

Beküldött kéziratokat nem örlünk meg s visszaküldésükre nem vállalkozunk

Előfizetési díjak: egy hónapra 5 Ft, negyedévre 15 Ft, félre 30 Ft, egész évre 60 Ft. Külföldre: 1 hónapra 7 Ft. Postatakarékpénztári csekk-számla: 26.200.

Nyomatott a Globus nyomdai műintézet Rt. körkörösgepein.
Budapest, VI., Aradi-utca 8.
Felelős vezető: Elías Ferenc.